

ZDA in vojna v Indoneziji

Ze 24. decembra lani je Varnostni svet Organizacije Združenih narodov z angloameriško večino sprejel polo- vičarsko resolucijo, po kateri naj bi Nizozemska prenehala z vojnimi ope- racijami v Indoneziji; v resoluciji ni bilo roka za prekinjenje zločinskih vojne, ne zahteve po umiku nizozem- skih čet na položaje pred reparskim napadom.

Nizozemska vlada se seveda ne me- ni za resolucijo in nadaljuje vojno proti indonezijski državi. Igra z dvo- jnimi vlogami ji je namreč dobro zna- no. Nizozemski vodni krogi tudi vedo, da se jim v Washingtonu in Lon- donu ne bo treba opravičiti zato po- navlja nizozemski zastopnik v Var- nosnem svetu neprestano staro pe- sem o okomunistični nevarnosti, proti kateri morajo nizozemske oblasti v Indoneziji kar najodločneje nastopiti. To je kajpak na moč vseč ameriškim in angleškim ušesom.

Degodki sami so pokazali, da vla- dajoči krogi v Londonu in Washing- tonu prav vneto pomagajo nizozem- skim roparjem v vojni proti Indone- zijski republiki.

Takoj potem, ko so Japonci kapitu- lirali, so se angleške čete izkrcale na ozemlju mlade Indonezijske republi- ke. Utriale so pot nizozemskim obla- stem, ki so začele kmalu nato vojno proti indonezijskemu narodu z name- nom, da bi se utrdil nizozemski re- žim v državi.

Kasneje so ZDA prevzele vlogo bri- tanskih imperialistov, Američani so začeli pošiljati Nizozemcem v vojni proti Indoneziji svoje tanke Sher- manovega tipa, bombnike B-25 in dru- go morino orožje. Bombe z ameriških letal so podirale in rušile indonezi- sko prestolnico Djokjakarto. Vse to priznava bivši ameriški notranji mi- nister Harold Ickes, ko pravi: »Nizo- zemska poskuša obdržati Indonezijo v suženstvu s svojo pehoto, izrjuno od Amerikanov, in s pomočjo ameri- škikh letal, ladij, vojne opreme in ame- riškega denarja.

Po poročilu ameriškega lista »The Baltimore Sun« so dale Združene države ameriške nizozemski vojski vojna- gradiva za 140 milijonov dolarjev, in sicer topov in streliva za 16 milijonov dolarjev, bojnih letal za 78 milijonov dolarjev tankov in drugih vojnih stro- jev za 16, ladij za 15 milijonov dolar- jev. »Znaten del tega orožja je bil poslan nizozemskim četam, ki operi- rajó na Tihem oceanu, in ga sedaj upo- rabljajo proti Indoneziji.« pravi do- pisnik omenjenega baltimorskega lista.

Ameriška vlada tudi diplomatsko sodeluje z Nizozemsko v vseh zade- vah, ki se tičejo sedanje zločinske voj- ne proti indonezijski republiki.

Ko je ukrajinsko zastopstvo v Var- nosnem svetu Organizacije Združenih narodov predlagalo, naj bi se nizozem- ske čete nemudoma umaknile na po- ložaje, ki so jih zavzemale pred napo- dom, je angloameriška večina na pri- tisk ameriške delegacije odklonila ukrajinski predlog.

Vse to še ni bilo dovolj. Na poziv in zahtevo ameriškega zastopstva v Organizaciji Združenih narodov se je ustanovila zločinska komisija »dobrih uslug«, ki z vso vneto delo uslug ni- zozemskim oblastem, pri tem pa se- veda ne pozabljata ameriških magna- tov ter po vseh svojih močeh skrbi za to, da se po Indoneziji širi oblast ame- riških monopolov.

Komisija »dobrih uslug«, v kateri igrajo ameriški zastopniki prvo vilo- lino, brizno pomaga nizozemski vladi pri prizadevanju, da se mlada republi- ka razbije, obda z obročem lutarskih držav ter postane navadna kolonija nizozemskih imperialistov in njihovih pokroviteljev. Tako je bila Indonezija prisiljena sprejeti dogovor, ki jo je pripravil ob veliko okrajav, važnih v ekonomskem in strateškem ozirju.

Na pritisk Amerikanov je bila sestav- ljena tudi vlada republike s predsed- nikom Hatto, ki je iz vlade izključil predstavnike naprednih strank, in se docela vdajal Amerikanom. Pod to vlado je ostalo na papirju mnogo na- prednih ukrepov, ki so jih sprejele prejšnje vlade, med njimi tudi agrarna reforma, vstled česar so šli neštetim indonezijskim kmetom vsi upi na zemljo po vodi. Vlada Hatto ni marala podpržaviti prirodnih zakladov v deželi. Rašje je prodajala narodno tmetje tu- jim imperialistom. Tako so se Ameri- čani zajedli tudi v deželne finance ter dosegli naravnost suženjske finančne pogodbe. Za ameriško posojilo je za- stavila vlada bogate indonezijske za- lege koristnih rudnin, ameriški mono- poli pa so iztegnili svoje prste tudi po petrolejskih ležiščih na Sumatri.

Ameriški zastopnik v komisiji »dobrih uslug« Ogbourne je še meseca ju- lija lani zahteval od vlade, naj obra- čuna z demokratičnim gibanjem v re- publiki, in ji za to obljubil poslati ameriško orožje in ameriške instruk- torje. Vlada se je strinjala z njim ter odredila množične aretacije med naj- boljšimi in najdelavnejšimi člani pro- gresivnih organizacij, zlasti sindika- tov.

Vlada Hatto je izzvala tudi vstajo, da bi tako ustregla Ogbourneovi zahte- vi in obracunala s progresivnimi sil- ami v deželi. Nizozemski imperialisti so obnovili kolonialno vojno, čeprav je prišlo takoj po prvih poročilih o njej v Amsterdamu, Haagu in drugih mestih do viharnih demonstracij

Is okuptrane Nemčije

Obnova nemškega imperializma nevarnost za mir v Evropi

Je izjavil predsednik Enotne socialistične stranke v Nemčiji W. Cheim Pieck

Moskva, 28. jan. (Tanjug) Na kon- ferenci Enotne socialistične stranke Nemčije je predsednik Komunistične partije Wilhelm Pieck poudaril v svo- jem govoru, da je uvedba porurske- ga statuta nov korak na poti, da se spremeni Zahodna Nemčija v kolonijo ameriškega imperializma. Dejanska naloga tako imenovanega komiteja za varnost ni samo v tem, da vzpostavi vojno industrijo in ponovno militari- zacijo, ampak hoče zagotoviti ameri- škim monopolom neomejeno oblast v tem delu Nemčije celo po okupaciji. Okupacijski statut, ki ga sedaj pri- pravljajo v Londonu, mora ustvariti vse prve pogoje za spremenitev Za- hodne Nemčije v oporišče novega napada. Nemške demokratične sile so pozdravile potsdamske sklepe o de- mokratizaciji, demilitarizaciji, denaci- ficaciji in dekartelizaciji Nemčije, ki jih je Sovjetska zveza dosledno izva- jala, medtem ko je bilo ravnanje za- hodnih okupacijskih sil vedno v na- sprotnju s prevzetimi obveznostmi. Za- hodne sile se opirajo pri svoji ekspan- zionistični politiki na tiste nemške sile, ki so pripravile in vodile dve svetovni vojni. V okviru te politike igrajo Schumacherjevi desni socialis- ti, krščanski demokrati in druge re- akcionarne stranke sramotno vlogo. Obnovitev nemškega imperializma

je najresnejša nevarnost za mir v Evropi, hkrati pa tudi za delovno ljudstvo Zahodne Nemčije, čigar ži- vljenjski standard je strahovito padel zlasti po uvedbi separatne denarne reforme. Množični protesti naprednih sil, dogodki v Stuttgartu, splošna stav- ka nad 8 milijonov delavcev v Zahod- ni Nemčiji, nezakonito ravnanje bri- tanskih okupacijskih oblastev proti predsedniku Komunistične partije Za- hodne Nemčije Maxu Reimannu, jasno odražajo borbo delovnih množic Za- hodne Nemčije za nacionalno samo- stojnost in za enotno nemško državo ter za resnični mir.

Medtem ko v Zahodni Nemčiji po- novno dviga glavo nemški imperializ- em, pa delovni ljudje sovjetske cone poživnovalno hodijo po poti sociali- stične graditve, izpolnjujoč dveletni plan. V sovjetski coni sta za vedno izkoreninjena nacizem in militarizem, uničena je moč junckerjev in mo- nopolov, razbit je buržoaznofašistični aparat in oblast je prešla v roke de- lovnega ljudstva.

Pieck je na koncu dejal, da so osnovne naloge Enotne socialistične stranke Nemčije, da vsestransko učvr- sti antifašistični demokratični blok in zbere v njem nemško ljudstvo v borbi za mir in za enotno nemško državo na podlagi varšavskih sklepov.

Protest naše vlade na Dunaju

Nezaslišano šikaniranje našega državljanov v Celovcu

Dunaj, 29. jan. (Tanjug) Politično predstavništvo FLR Jugoslavije na Dunaju je poslalo Zaveznikemu nad- zorstvenemu svetu za Avstrijo in av- strijski vladi noto, v kateri protestira proti aretaciji jugoslovanskega držav- ljana inž. Oraša po avstrijski policiji. Inž. Oraša je prišel po uradnih oprav- kih v Avstrijo, kjer si je po nesrečnem naključju zlomil nogo, zaradi česar se je moral zdraviti v sanatoriju v Ce- lovcu. 15. januarja sta prišla dva av- strijska agenta v sanatorij in aretirala Oraša, ki je imel zlomljeno nogo v mavcu. Oraša so kljub temu, da je imel vse listine v popolnem redu, za- držali tri ure na policijski postaji in ga podrobno zasliševali o njegovem delu in gibanju.

Politično predstavništvo FLR Jugo- slavije naglašja v svoji noti zaveznikemu nadzorstvenemu svetu, da pri za- sliševanju Oraša na policiji v Celovcu sploh ni šlo za kako preverjenje li- stin, ampak za šikaniranje koroskega Slovence, ki je jugoslovanski državljan. Primer inž. Oraša predstavlja samo do- kak več, da sedanje avstrijske oblasti nadaljujejo svojo staro politiko tero- riziranja in šikaniranja koroskih Slove- cev in da hočejo z vsemi sredstvi pre- prečiti vsak stik koroskih Slovencev z njihovimi brati v FLR Jugoslaviji. Politično predstavništvo FLR Jugoslavije protestira zaradi tega nezaslišanega šikaniranja bolnega inž. Oraša in zahte- va od Zaveznikega nadzorstvenega sveta, naj avstrijska vlada pokliče krivce na odgovornost in jih kaznuje.

Zasedanje izvršilnega odbora Svetovne sindikalne federacije

Še krepkeje bo odjeknil glas delavstva v borbi za mir

Pariz, 28. jan. (Tanjug) Danes po- poldne je prišel v Parizu zasedati izvr- šilni odbor Svetovne sindikalne fede- racije. Na zasedanju so navzoči: de- legat sovjetskih sindikatov Kuznecov, predstavnik Federacije delavcev Latins- ke Amerike Lombardo Toledano, glavni tajnik Italijanske konfederacije dela Di Vittorio, predsednik centralne- ga odbora Zveze sindikatov Jugosla- vije Djuro Salaj in predstavniki sindi- katov Indije, Kube, Ceylona, Poljske, Izraela, Romunije, Kitajske, Češko- slovaške, Avstrije in Francije.

Govoreč o delu zasedanja je gener- alni sekretar Svetovne sindikalne fe- deracije Louis Salliant izjavil: »Ze sedaj, teden dni po sestanku izvršilnega bi- roja in kljub odhodu razbijajev, lahko rečemo, da bo tajništvo Svetovne sin- dikalne federacije ohranilo stike s sin- dikalnimi organizacijami vseh držav brez izjeme.

Konstruktivna naloga, ki se je bomo takoj lotili, ako bo izvršilni odbor sprejel naše predloge, bo ustanovitev mednarodnih strokovnih oddelkov pod okriljem Svetovne sindikalne federacije za 16 glavnih industrijskih panog. Tako bo še jačje odjeknil glas mednardo- nega delavskega gibanja v borbi za mir in za pomoč narodov, izpostavljen- im izkroviščanju mednarodnih kapita- listov.«

Na popoldanski seji je podal gene- ralni tajnik Svetovne sindikalne fede- racije Louis Salliant obširen referat iz-

vršilnega urada v zvezi s predlogom britanskih Trade unionov, da naj Sve- tova sindikalna federacija za eno leto preneha delovati.

Po referatu je predsednik sindikata skandinavskih držav Jensen izjavil, da bo o tem vprašanju predložil natančno poročilo sindikatom skandinavskih drž- zav, da bi mogli zavzeti skupno stališče do predloga Trade unionov.

Predstavniki britanskih Trade unio- nov, ameriška Federacija dela in Zve- za nizozemskih sindikatov se niso ude- ležili tega zasedanja, tako da so v izvršilnem odboru predstavniki 19 sin- dikatov.

Italijansko delavstvo za sve- toveno delavsko enotnost

Rim, 29. jan. (Tanjug) V Milanu je izredno zasedanje izvršilnega odbora Italijanske konfederacije dela, na katerem je generalni sekretar Di Vittorio poročal o delu izvršilnega biroja Sve- tovine sindikalne federacije Po raz- pravi je izvršilni odbor z večino glas- ov sprejel resolucijo, v kateri se ob- soja stališče britanskih Trade unionov in ameriškega Kongresa industrijskih organizacij. Resolucija naroča pred- sedniku Italijanske konfederacije dela in Svetovni sindikalni federaciji, naj napne vse sile za ohranitev svetovne delavske enotnosti.

Proti resoluciji so glasovali samo predstavniki republikanske in Sarato- ve skupine.

V Gradu (ameriška okupacijska ona Avstrije) so prišli na sled tajni naci- stični organizaciji, ki je imela svoje korenine na vzhodnem Tirolskem. Are- tirani so 5 oseb, pri katerih so našli razne spise, iz katerih je razvidno, da so pripadale bivši nacistični organizaciji »Hitlerjugend«.

Antikomunistična gonja v Južni Ameriki

Kakor piše belgijski list »Drapeau rouge« so brazilske policijske oblasti izdale tirailico za »nevartim komunističnim agitatorjem Victorjem Hugojem, piscem romana »Bedni«.

Francoskega pisatelja, ki je umrl že l. 1885, bodo pač težko prijel, slabo pa se bo godilo onim Brazilcem, ki si bodo upali brati njegova dela.

Policijski komisar...? Polica: Prijeli smo ga, ko je čital dela komunističnega hujskača Hugoja. Policijski komisar: V ječo z njimi!

Osvobodilna vojska v predmestju Nankinga

Veliki uspehi kitajske narodno osvobodilne vojske v preteklem in v začetku letošnjega leta so pri- tegnili pozornost vsega sveta na Vzhodno Azijo, del sveta, kjer kitajsko ljudstvo, pa tudi narodi Indone- zije ter Indokine rušijo postojanke imperializma. Da si bodo mogli naši bralci jasneje predstavljati, kako poteka osvobodilni boj kitajskega, indonezijskega in drugih ljudstev Vzhodne Azije in kakšen je pomen tega boja, bo naš list objavil nekaj geografskih kart ter dežel — karto Kitajske že sredi tega tedna — z nekaterimi prepotrebimi podatki o velikosti, naseljenosti, zemeljskih bogastvih, industriji in podobno ter s kratkim opisom današnjega vojaškega stanja.

Danes objavljamo zemljevid Azije in Evrope, da bodo bralci dobili približno predstavlo o razsežnosti ozemlja, kjer svobodoljubne sile doslej zaslužajenih narodov bijejo veliki boj za svobodo. Tako se sama Kitajska razprostira na površini 10 milijonov kvadratnih kilometrov (je torej štiridesetkrat večja kakor Jugoslavija, večja celo kot vsa Evropa z evropskim delom Sovjetske zveze vred) in ima nad 450 milijonov prebivalcev (cca 23 krat več kot Jugoslavija).

Prestolnica Nanking, pred katero stoji čete kitajske narodno osvobodilne vojske in od koder so kuomintanski reaktorjari v naglici zbežali, je od Ljubljane oddaljena cca 9500 km.

Bralcem svetujemo, naj si karte izrežejo, ker jih bomo objavili samo enkrat, pozneje morda samo posamezne odseke front.

Nanking, 28. jan. Enotne narodne osvobodilne armade uspešno prodirajo proti Nankingu v dveh smereh, z vho- da in severa. Kakor poroča Reuter, se zbirajo pri Cingkiangu, železniškem križišču med Nankingom in Sanghajem, okrog 40 milj vzdolž reke Jange, ter se pripravljajo za prekoračenje reke in prekanjanje proge Nanking-Sanghaj. Ta proga je prenatrpana s kuomintan- sko vojsko in nameščenci. Kuomintan- ške čete so izpraznile Pukau, severno predmestje Nankinga na drugi strani Jangeja. Okrog 30.000 moč osvobodil- ne vojske se zbira pri Cengu, 50 km vzhodno od Nankinga medtem ko 40 polkov osvobodilne armade napada Cinkjang, 95 km vzhodno od Cenga.

Reuter poroča nadalje, da prodira okrog 100.000 moč osvobodilne vojske proti Lošanu; 190 km severovzhodno od Hingkaua, velikega pristanišča na Jangeju. Znatne sile osvobodilne vojs- ke se zbirajo tudi pri Cuihsien, 50 km severno od Nankinga.

»China Digest« prinaša članek o stan- ju v Južni Kitajski, v katerem pravi, da si je skušal zagotoviti Cankajšek, da bi rešil svoj režim, podporo južnih provinc. Pokrajinski vladam je do- volil, da ustanovijo oddelke krajevne »obrambene sile«, ki bi imele samostoj- ne finance. Prosil je 10 južnih provinc, naj podpro centralno vlado z živili in vojsko. Te province bi morale dati 70 milijonov pikul riza za račun davkov in sposojila v naturi. Hunan, največje proizvodno področje riza, pa je oddalo samo polovico količine, ki jo je zahte- vala vlada; prav tako je bilo v provin- ci Kjangsiju, medtem ko je v drugih provincah stanje še slabše. Kmetje in vse prebivalstvo južnih provinc trpi strašno pomanjkanje zaradi velikans- kih dajatev, ki jih še otežuje zelo razširjeno tihotapljenje.

Se slabši je položaj Kuomintang g- lede vpoklicev. Prebivalstvo južnih pro- vinc je organiziralo gverilske oddel- ke, ki operirajo v provincah Kwantung, Kvansi, Fukien, Kijangsi, Hunan in Junan. Uradno poročilo Kuomintang pravi, da je približno 40.000-50.000 gverilcev. Te sile so se izkazale dovolj močne, da lahko premagajo kuomintan-

Kuomintanska letala bombardirajo nezasčitena mesta

Severni Sensi, 28. jan. (Tanjug) Kuomintangova letala ameriškega izde- lava so pred kratkim sejala smrt v osvobojenih mestih in sicer prav v trenutku, ko je nankinška vlada sta- vilva svoje mirovne ponudbe. Bombar- dirala so osvobojeni Sučou in glavno

mesto Santunga Cinan. V Cinanu je bilo pri tem ubitih 29 in ranjenih 6 ljudi. Porušenih je bilo 200 hiš. Pred- tem je bilo bombardirano mesto Sui- sikan, ki leži jugozahodno od Sučoua na železniški progi Peking-Tiencin. Pri bombardiranju mesta Langfang je bilo ubitih 30, hudo ranjenih pa 28 oseb.

Gesla Centralnega komiteja KP Kitajske ob osvoboditvi Pekinga in Tiencina

Severni Sensi, 28. jan. Agencija No- va Kitajska objavlja gesla CK KP Ki- tajske, razglašena v čast osvoboditve Pekinga in Tiencina. CK KP Kitajske

Uspešne akcije grške demokratične vojske

Atene, 29. jan. (Tanjug) Radijska po- staja Svobodne Grčije poroča, da so enote demokratične armade v noči med 21. in 22. januarjem uspešno napadle monarhofašistične sile v Agi Georgios (Rumelija).

Na Viciju je bilo v noči med 25. in 26. januarjem uničenih med močnim

topniškim napadom na monarhofašisti- čne položaje več sovražnih strojniških gnezd. Enote demokratične vojske, ki operirajo v Srednji Makedoniji, so osvobodile 3 vasi na področju Kukuša (Kilkis), diverzantska skupina pa je razstrelila monarhofašistično vojsko kompozicijo na progi Solun-Aleksan- dropolis.

Diplomatski odnosi med Madžarsko in Izraelom

Budimpešta, 28. jan. (Tanjug) Danes je dospel v Budimpešto prvi uradni predstavnik Izraela Ehud Avril.

Špekulacija s francoskim državnim posojilom

Pariz, 28. jan. (Tass) Na pariški borzi traja še nadalje špekulacijska hausse, ki se je začela pred razpisom državnega posojila v višini sto milijard frankov. Po nalogu vlade je bila borza za tik pred razpisom posojila en dan zaprta, vendar so začeli dobro obve- ščeni špekulanti kljub temu kupovati od malih lastnikov obveznice 3% rente. Po pisanju naprednega pariškega tiska je poskočil tečaj 3% rente v enem dnevu od 72,3 na 74,3 franke. Stevilni lastniki obveznic te rente, za katero velja konverzija, so prisiljeni prodati del svojih vrednostnih papir- jev, ker nimajo gotovine.

Banke, ki kupujejo te vrednostne papirje, na ta način zelo uspešno operirajo. V tej zvezi poudarjajo kome- ntatorji, da so špekulacijske operacije vedno večje. Razen tega je bilo ugo- tovljeno, da prodajajo tudi hranilnice velike količine vrednostnih papirjev. Vlada, ki ima pravico nadzorovati de- lo hranilnic daje na ta način sama vzgled kako je treba špekulirati.

KRATKE VESTI

Avstrijske policaje vzgajajo v Angliji. Večje število višjih oficirjev avstrijske policije in uslužbenec ministrstva za notranje zadeve je odpotovalo v London, kjer bodo proučevali način dela britan- skih policijskih oficirjev in nameščencev avstrijskega notranjega ministrstva. Ki so peoalji v Anglijo za tak študij. Ka- kor je znano, so bili prav ti policijski oficirji konec minulega leta v Franciji, kjer so spoznavali izkušnje Julesa Mocha.

Berlinski časopis »National Zeitung« piše, da se ameriški in britanski ofi- cirji na debelo ukvarjajo s črno borzo. Blago pošiljajo po zračnem mostu za- hodnim sektorjem Berlina. Britanski uslužbenec, ki so zaposleni na letališčih Tempelhof in Gatow, so sestavili cele tople špekulantov, ki so prodali 8000 ton premoaga na črni borzi. Angloameriška okupacijska oblasta so bila prisiljena aretirati špekulante, med njimi tudi

Popis živine, sadnega drevja in trt bo temelj za bodoče pospeševalno delo v kmetijstvu

Povečanje kmetijske proizvodnje je ena najvažnejših planških nalog v letošnjem letu kakor tudi v prihodnjih planških letih. Zato posvečamo največjo pozornost pospeševanju kmetijske proizvodnje in socialistični rekonstrukciji našega kmetijstva. Za pravilno planiranje pospeševalnih ukrepov in kmetijske proizvodnje pa so nam neogibno potrebni točni in zanesljivi podatki.

Zadnji redni popis živine smo imeli leta 1931 hkrati s popisom prebivalstva. V stari Jugoslaviji pa do vojne niso dokončno preračunali in predelali podatkov tega popisa. Popisni material je med vojno propadel in tako smo danes v mnogih primerih navezani zgolj na statistiko iz leta 1921, ki je bila zelo pomanjkljiva in je bila sestavljena z vidikov kapitalistične proizvodnje. Da dobimo bolj zanesljive podatke, smo v zadnjih letih izvršili nekaj hitrih popisov, ki pa so sloneli zgolj na cenitvah. Lani smo razen popisa prebivalstva popisali kmetijske stroje in selivne površine, letos pa bomo v času od 1. do 15. februarja izvršili točen popis živine, sadnega drevja in trt. Hkrati pa bomo za potrebe planskega gospodarstva izvršili še anketno o proizvodnji živinoreje, sadjarstva in vinogradništva.

Tako bomo dobili točno in realno sliko stanja našega kmetijstva, kar je neogibno potrebno za pravilno planiranje, dobili bomo vpogled v dejansko produktivnost našega kmetijstva, obenem pa si bomo lahko ustvarili sliko življenjskih pogojev našega kmeta v posameznih republikah, predelih, okra-

jih in krajih, kar bo šele podlaga in izhodišče za nadaljnje najširše ukrepe zaradi pospeševanja živinoreje, perutnarstva, čebelarstva, sadjarstva in vinogradništva, za planiranje potreb kmetijstva, za planiranje proizvodnje in za pravilno razdelitev cepiv, modre galice in raznih zaščitnih sredstev, za pravilno razporeditev plemenjakov, za planiranje proizvodnje industrijskih izdelkov za kmeta, za planiranje blagovne izmenjave med mestom in deželo itd. Popis in anketa nam bosta pokazala, kje so najbolj potrebni ukrepi za dvig živinoreje, sadjarstva in vinogradništva, kje so boljšji pogoji za eno ali drugo panogo živinoreje, za to ali drugo vrsto sadnih dreves, kje naj kmetje opustijo nerentabilne panoge kmetijstva in se lotijo rentabilnejših, skratka, vsak planski ukrep za pospeševanje živinoreje, sadjarstva in vinogradništva se bo moral v prvi vrsti nasloniti na podatke, ki jih bo dal ta popis.

Zato je dolžnost popisovalcev, popisnih komisij in slehernega kmeta, da z vso resnostjo in vestnostjo ugotovijo vse zahtevane podatke. Dolžnost ugotavljanja točnih podatkov pa velja še prav posebej za tiste kmete, pri katerih se bo izvršila širša anketa. Ti kmetje morajo vedeti, da niso morda izbrani s kakšnim posebnim namenom, marveč po v naprej določenem ključu, ker moremo le na ta način dobiti pravilno povprečje produktivnosti kmetijskih gospodarstev za vsako kategorijo. Zgolj s tega vidika pa nas zanimajo podatki posameznega gospodarstva.

Kako bomo izvedli popis

V naslednjem podajamo nekaj navodil in pojasnil popisovalcem, pa tudi aktivistom in mladini, ki bodo sodelovali pri popisu. Namenjena pa so tudi lastnikom živin in dreves, ki naj vnaprej pripravijo potrebne podatke in olajšajo delo popisovalcem.

Koga zajame popis

Popis živine, perutnine, čebelnih panjev, sadnega drevja in trt se bo v vsej Jugoslaviji izvršil po stanju opolnoči med 31. januarjem in 1. februarjem, popisovanje pa se bo začelo 1. februarja.

Popisovalci bodo obiskali vsakega kmeta, vsako kmetijsko zadrugo, državno posestvo in drugo gospodarstvo, ki ima živino, sadno drevje in vinski trg. Hkrati s popisom bo izvedena tudi anketa, ki bo obsegala promet z živino, živinorejsko proizvodnjo ter pridelek in predelavo sadja in grozdja. Anketni list bo treba izpolniti za vsako dvajseto privatno kmetijsko ali nekmetijsko gospodarstvo vsake kategorije (po posebnem ključu), razen tega pa za vsa državna kmetijska posestva, vse kmetijske obdelovalne zadruge in kmetijske zadruge, vse državne ustanove in ustanove družbenih organizacij.

Zemljo, sadno drevje, vinograde in morebitno živino tujih dvojalstnikov (inozemcev) v naši državi prijavljajo krajevni odbori, v čigar območju leži zemljišče. Če inozemski lastnik tega zemljišča ne izkoristi, se ne prijavljajo. Posvetila ubežnikov, obojenecv in zapuščenega posestva prijavi pristojni krajevni odbor in vpiše pod druge državne ustanove in družbene organizacije. Če pa živi na posestvu družina ubežnika ali obojenca, prijavi le tisto, kar je ostalo njih last.

Prijava živine v rejli ali izven doma

Živino je vpisati vedno lastniku in pri tistem krajevnem odboru, kjer je živina. Rejec plemenitih žrebcv, bikov in mersajcev, ki so last okraja ali zadruge in so dani v oskrbo, mora pripraviti listino, iz katere bo razvidno, kdo je pravi lastnik. Živali, ki so ob popisu izven domačega kraja (n. pr. ovce na paš, konji, ki drugod vozijo les) se prijavijo tam, kjer bo lastnik prijavi drugo živino. Konje bosanskih tovnornikov, ki spravljajo les iz gozdov v Sloveniji, se popisajo tam, kjer bodo ob času popisa. Krajevni odbor pa mora izdati potrdilo, da so bile živali popisane. Razni dogovori o rejli živali (n. pr. prašičev) med sorodniki se ne upoštevajo in se živali vpišejo lastniku.

čaj obrtnika, pa bomo vpisali med nekmetovalca, četudi ima večjo zemljiško površino.

V spisek gospodarstev po kategorijah zabeležimo prav vsa kmetijska gospodarstva. Tudi če nimajo živine, sadnega drevja ali trt, kakor tudi tista nekmetijska gospodarstva (gospodinjstva, ki imajo živino, sadno drevje ali trte). Če tega nimajo, jih v spisku ne zabeležimo. Četudi bi imeli zemljo.

Kako vpišemo člane družine

Pri obdelovalnih zadrugah zabeležimo vse tiste, ki so pravi člani zadruge. Pri gospodarstvih članov pa vpišemo druge družinske člane.

Pri kmetovalcih in nekmetovalcih štejemo za družinske člane vse, ki jih dotično gospodarstvo preskrbuje (jim daje stanovanje in hrano) in na gospodarstvu delajo, tudi če niso v sorodstvu, prav tako družinske člane, ki služijo vojaški rok ali se solajo in jih gospodarstvo vzdržuje. Med družinske člane pa ne spadajo sorodniki, ki delajo n. pr. v tovarni, pa žive na kmetiji ter za hrano in stanovanje redno plačujejo ali pa tam žive tudi brezplačno.

Popis in razvrstitev živine

Pri popisu živine je poleg starostne skupine merodajen tudi način uporabe živali. Tako vpišemo n. pr. starejša bika, ki ne plemenijo več, marveč delajo, med vole in bika za delok. Mersajca, ki ne plemenijo več in ga debelimo, vpišemo med svinje in prašiče v pitanju; če pa mersajca ne pitamo, spada med ostale svinje in prašiče. Živali, ki jih še ne uporabljamo za plemo, niti za delo, niti za pitanje, uvrščamo v starejši naraščaj, v mlajši naraščaj pa vpišemo žrebeta, teleta, jagnjeta do enega leta ter pujske do 6 mesecev. Teleta je treba navesti tudi po spolu, zato razpolovimo stolpec št. 19 v popisni polji s črto na dva dela (za vpis moških in ženskih teles). Pri čebelnih panjih pa popisemo obljudene panje, t. j. čebelne družine.

Sadno drevje in vinski trta

Sadno drevje je za popis razvrščeno v 14 sadnih vrst. Tiste sadne vrste, ki niso posebej navedene, vpišemo v zadnjo skupino (n. pr. žlahtni kostanj). Kostanjeh in češnjah dreves v gozdu ne popisemo. V prvem stolpcu navedemo celotno število dreves, rodnih in nerodnih, v drugi stolpcu pa vpišemo samo rodna drevesa (drevesa, ki so že rodila, četudi ne lani). Med vinske trte štejemo tiste, ki jih gojimo za pridelovanje grozdja in za katere rabimo modro galico. Zato ne vpišemo posameznih trt ob poslopih, ki služijo le za senco ali za okras. Ločiti moramo celjeno evropsko trto na ameriški podlagi, staro domačo trto, ki je v Sloveniji že zelo redka, in pa samorodno ali hibridne (n. pr. smarncv). V opombi vpišemo morebitne podatke o površini sadovnjakov, izven področja krajevnega odbora ali okraja.

Vpisovanje podatkov v anketni list

Medtem ko bo dal popis le številčno stanje živine, sadnega drevja in trt, bomo z anketo zajeli tudi promet živine znotraj kmetije in kmetijsko proizvodnjo v letu 1948. Pod pojmom promet živine razumemo prirajo, nakup, dar, prodajo ali zakon živine, molznost krav in ovc ter proizvodnjo mleka, volne, jaje in medu. Pri sadjarstvu zabeležimo pridelek sadja, predelavo sadja, proizvodnjo sadjevca ali sadnega žganja, v vinogradništvu pa pridelek grozdja, proizvodnjo vina in vinskega žganja.

Prva stran anketnega lista vsebuje podatke o gospodarstvu, kakor so v popisni popi. Tudi tu je treba stolpec 19 razpoloviti za moška in ženska teleta. Pri stolpcu 24 je treba razen števila krav in junic takoj za besedilom navesti tudi, koliko je krav starih nad 8 let. Pri stolpcu 26, pa takoj za besedilom, koliko je izmed teh starih nad 6 let. Na drugi strani je zabeležiti prijere pujskov in lanskem letu ter sponadskih in jesenskih gnezd skupaj. Pod to tabelo vpišemo izven okvirja število debelih svinj in prašičev, zaklanih od lanske jeseni do 31. januarja t. l.

Pri vpisu molznosti krav in proizvodnje mleka bo treba podatke skrbno izračunati. Izven tabele je zabeležiti, koliko krav je bilo pomoljeno na dan pred vpisom in koliko mleka je bilo namoljeno ta dan. Isto velja za ovce; kjer pa ovce ne molzejo, to vpisovanje odpade. Nesnost kokoši se izračuna tako, da se najprej vpiše skupno število jajc, pridobljenih v lanskem letu, in to število deli s povprečnim številom nesnih kokoši.

Pri izračunavanju povprečnega donosa medu oziroma voska na panj se skupni pridelek deli s številom panjev, ki so dejansko dali pridelek.

Pridelek sadja v lanskem letu se izračuna tako, da lastnik najprej povse skupni pridelek posamezne sadne vrste v kilogramih, kar vpišemo v zadnji (4. stolpec). Tak skupni pridelek delimo s številom rodnih dreves dotične vrste, ne glede na to ali so vsa lani rodila ali ne. Tako izračunamo (na eno decimalno) povprečni pridelek na eno rodno drevo. Pod tabelo IIIB je dodati v posebni vrstici pridelek sadjevca v litrih.

Potem, ko smo pri vinogradništvu označili površino vinograda, število vseh trt in število rodnih trt, vpišemo v četrti stolpec pridelek grozdja v lanskem letu. Ko izračunamo proizvodnjo vina moramo upoštevati, da dobimo iz 100 kg grozdja približno 75 l grozdnega mošta, iz tega pa 70 l vina. Iz 100 kg tropin dobimo 41 tropinovina, iz 100 kg droži pa 101 droževca. Te številke niso pravilo, ki bi povsod držale, temveč naj le služijo za računanje.

Opozarjamo popisovalce, naj bodo pri vnašanju podatkov pazljivi, da ne bodo pomoti. Kjer ni kaj vpisati, naj naredijo črto. Stevilke naj pišejo lepo in čitljivo, šele potem, ko so že izračunali končne podatke. Vpisuje se s kopirnim svinčnikom in ne s črnolom.

Prireditve

v proslavo STOLETICE PREŠERNOVE SMRTI 1849-1949

2. FEBRUAR

ob 11.: Odprtje razstave Prešernovih rokopisov v Narodni in univerzitetni knjižnici;

ob 20.: Prireditve Ljudske prosvete Slovenije v univski dvorani. Govori France Bevk, podpredsednik Izvršnega odbora Ljudske prosvete Slovenije. Sodelujejo solisti, zbori, folklorne skupine in recitatorji kulturno-umetniških društev. Podelitev prehodne zastave v trajno last zmagaolcu enoletnega knjižničarskega tekmovanja;

ob 20.: Bratko Kreft, »Kranjski komedijant«, predstava v Drami;

ob 20.: P. J. Čajkovski, Evgenij Onjegin. Predstava v Operi.

3. FEBRUAR

ob 14.30.: Bratko Kreft, »Kranjski komedijant«. Predstava v Drami;

ob 20.: M. P. Musorgski, »Soročinski seljem«. Predstava v Operi.

4. FEBRUAR

ob 20.: Ivan Cankar, »Hlapci«. Predstava v Drami.

ob 20.: Ivan Cankar, »Hlapci«. Predstava v Drami.

5. FEBRUAR

ob 20.: W. A. Mozart, »Hrova svatba«. Slavnostna predstava v Operi, govori dr. Bratko Kreft.

6. FEBRUAR

ob 11.: Odprtje razstave in odkritje doprskih kipov gledaliških igralcev v Drami.

ob 12.: Odprtje razstave Zveze upodabljalčih umetnikov Jugoslavije v Moderni galeriji;

ob 20.: Levstik-Kreft, »Fugomera«. Slavnostna predstava v Drami, govori upravnik Juš Kozak.

7. FEBRUAR

ob 12.: Odkritje spominske plošče v Rožni ulici, govori dr. Ferdo Kozak, predsednik Ljudske skupščine LRS;

ob 17.: Polaganje venec na Prešernov spomenik in Ljubljani;

ob 20.: Slavnostna akademija v univski dvorani, govori Boris Zihert, recitira Stane Sever, član SNG. Solisti, zbor in orkester Slovenske filharmonije izvaja 2. del skladbe L. M. Skerjanc, »Sonetni venec« (7.-11. sonet). Dirigent: Samo Hubad.

8. FEBRUAR

ob 11.: Slavnost na Prešernovem grobu v Kranju, govori dr. Anton Slodnjak;

ob 12.: Odkritje spomenika v Prešernovi hiši v Kranju;

ob 15.30.: Slavnost v Vrbi;

ob 20.30.: L. M. Skerjanc, »Sonetni venec«, slavnostni koncert z sodelovanjem solistov, zbor in orkestra Slovenske filharmonije pod vodstvom dirigenta Sama Hubada.

Okrajna zveza kmetijskih zadrug Idrija napoveduje tekmovanje

Upravni odbor okrajne zveze kmetijskih zadrug Idrija je na svoji seji dne 12. jan. 1949 sklenil napovedati tekmovanje vsem okrajnim zvezam kmetijskih zadrug v LRS in sicer v sledečih točkah:

1. Katera okrajna zveza kmetijskih zadrug bo plan poseka lesa za l. 1949 najprej izvršila?
2. Katera okrajna zveza kmetijskih zadrug bo ves les odpremlila najprej na pomožna skladišča?
3. Katera okrajna zveza kmetijskih zadrug bo pri tem nudila največje pomoči kmetijskim zadrugam in bo v največji meri usposobila kmetijske zadruge same?
4. Katera okrajna zveza kmetijskih zadrug bo nudila kmetijskim zadrugam največ pomoči v obliki obiskov, posvetovaljanja in konferenc, in tako izboljšala administrativno in gospodarsko plat delovanja kmetijskih zadrug?
5. Katera okrajna zveza kmetijskih zadrug bo na tečajih vzgojila več vodilnega zadruškega kadra?

Lokalno gospodarstvo v Dolenjskih Toplicah

Tudi pri nas se vedno bolj širi lokalno gospodarstvo. Tako je krajevni ljudski odbor v Dol. Toplicah že vpejal krajevno pekarno na zadnjem zboru volivcev pa so sklenili ustanoviti krajevno čevljarstvo popravilnico, Cevljarstvo popraviljalnica, ki je nujno potrebna, naj bi ne služila le lokalnim potrebam, temveč tudi širši okolici — sosednim krajevnim ljudskim odborom, s čemer bi se na obtviti mnogo prihranilo. Treba pa bo misliti tudi na krojaško delavnico, kovaško in tudi kleparsko, za kar so tudi dani vsi pogoji.

Ker vodi krajevni ljudski odbor že svojo krajevno pekarijo, bi bilo za kopalniški kraj zelo umestno, da bi poleg pekarije upejal tudi slaščičarno, kar bi bilo v času glavne sezone zelo potrebno.

Sosedni KLO Podturn ima že svojo dobro upeljano delavnico moških oblek, priključila pa se ji je tudi delavnica ženskih oblek.

V naših kmetijskih zadrugah imamo tudi kreditne odseke, ki naj pripomorejo k hitrejši preobrazbi našega kmetijstva. Ker je potrebno, da si zadruge vzgoje sposoben kader, ki bo več upravljal kreditne posle in vodil poslovne knjige, se je te dni priredil v Dolenjskih Toplicah kreditni tečaj, ki bo trajal 6-8 tednov.

Tečajniki, ki so jih določili upravni odbori kmetijskih zadrug, prihajajo te dni iz vse Slovenije. Tudi predavatelji v tečaju so že prispeli. Do sedaj se je javilo 88 tečajnikov, pričakujejo pa še druge, tako da jih bo 150-160.

Fronta — organ zator vaškega dela v Orehku

Na svojem sestanku so člani Fronte v Orehku skupno z ostalimi množičnimi organizacijami sprejeli plan za leto. Pregledali so potrebe svoje vase in sklenili, da bo delo Fronte gonilna sila za njihovo življenje in delo.

Najprej so se lotili zadruškega doma. Temelje so začeli kopati lani tri tedne pred kongresom KPJ. Obvezali so se, da bo do kongresa zadružni dom pod streho. Zato so napovedali tekmovanje šestim vasem; ki so gradile skupni zadružni dom v Prestranku. Orehovci so zmagali, zadružni dom je bil osam dni pred kongresom pod streho. Nato pa je vse skupaj zaspalo. Kakršnega so pustili takrat, je tudi zdaj. Zato je danes prva frontna naloga, da zadružni dom spet ozivi. Popolnoma gotovo ga bodo dogradili do konca junija. Sodelovalci bodo člani Fronte, AFZ, mladina, člani Zveze borcev in sindikat državnega posestva v Orehku. Niso se obvezali, koliko ur bo vsak napravil. Dejali so: »Vsako prosto uro bomo porabili za zadružni dom, da bo čimprej gotov, saj že vsi pogrrešamo kraja, kjer bi se shajali. Vodovod je slab, eternitaste cevi se lomijo in niso pravilno postavljene. Zato so frontovci sklenili, da bodo vodovod popravili in razširili, tako da bo vsaka hiša imela svoj vodovod. Strično metrov jarka, ki je potreben za nove cevi, bodo sami izkopali ter opravili tudi vsa ostala dela pri vodovodu prostovoljno.

V tem letu bodo tudi hiše dobile prijetneje lice. Zdej so zidovi marmirke okruženi in počneli; Fronta bo poskrbela, da jih bodo popravili in pobelili. Gnojšča niso higienično urjena in tu pa tam vidiš še ruševine. Ob sprejemu plana so Orehovci sklenili, da bodo letos to tudi popravili.

»Kdor sam ne bo mogel, mu bomo mi pomagali,« so dejali na sestanku. Pri delu na polju bodo pomagali mladim kmetom, ki nimajo lastne živine, pa tudi tistim, ki so med narodno-osvobodilno borbo vse izgubili. Tako bodo opravili 500 ur prostovoljnega dela na polju. Pomagali bodo predvsem člani sindikata državnega posestva, ki ima na razpolago orodje in živino. Uredili in popravili bodo tudi dva kanala ob cesti na Prestranek, da se bo tja ob velikem deževju stekala voda. Pri tem bodo opravili skupno 100 ur. V planu imajo tudi frontovsko brigado, ki bo sestavljena iz 10 članov.

Člani Fronte v Orehku se zavedajo, da potrebujejo mnogo političnega, strokovnega znanja pri graditvi svoje nove — socialistične — vasi. Zato so sklenili, da bodo poleg rednih množičnih sestankov Fronte, ki so vsak mesec, imeli še osem političnih predavanj. Vodili jih bodo člani komiteja. Na 20 strokovnih predavanjih se bodo izpopolnjevali v poljedelstvu, živinoreji in zadrugništvu. Na razne živinorejske, gozdarske, poljedelske, knjigovodske in normirske tečaje bodo poslali 12 članov. Poživelji bodo tudi delavnost Zveze borcev in postavili v Orehku podobor, ki bo tesno sodeloval s Fronto. Mišlinci, ki delajo večinsoma na državnem posestvu, so se obvezali, da bodo redno hodili na predvojaško vzgojo. Evidenco o tem bo vodila uprava posestva skupno z mladinsko organizacijo.

Uprava državnega posestva bo skrbelo za pravilno razmestitev kadra na posestvu. Pri tem ji bo pomagala Fronta in druge množične organizacije. Sindikat državnega posestva bo organiziral skupno pralnico, AFZ organizacija pa šivilsko zadrugo. Med žunami je zanje veliko zanimanje.

Letos bodo zboljšali kmetijstvo in živinorejo, predvsem z dobrim, strokovno sposobnim kadrom, pravilno izbiro živine in semen. Tako bodo dosegli večji hektarski donos in tudi kakovost pridelkov se bo zboljšala. Sokolovci bodo pri pravilni odmeri dohodnine ter pri vseh ostalih planških obveznostih, kmetijskih pridelkih in živine. Zboljšali bodo tudi evidenco. Na posestvu bodo za 90% vseh kmetijskih del s 1. aprilom uvedli norme.

Članarino OF, ki so jo doslej zbirali kot prostovoljne prispevke, bodo odsele pobirali mesečno in jo zvišali za 100%.

Poskrbeli bodo tudi za kulturno-prosvetni dvig vasi. Vaški pevski zbor, ki je dosegel že lepe uspehe, bodo povečali za 10 članov in ga izboljšali z rednimi vajami. Skupno s pionirji, mladino in AFZ bodo imeli 6 privedev. Nabavili bodo še 22 novih knjig in preselili knjižnico v zadružni dom. Tudi frontni kotiček bodo ustanovili in poskrbeli s 4 izletji za koristno zabavo vaščanov. Na dnevni časopis bo naročena vsaka hiša, članice AFZ pa bodo dvignile naročnino za »Nešo ženoc« za 20%.

Clanarino OF, ki so jo doslej zbirali kot prostovoljne prispevke, bodo odsele pobirali mesečno in jo zvišali za 100%.

Poskrbeli bodo tudi za kulturno-prosvetni dvig vasi. Vaški pevski zbor, ki je dosegel že lepe uspehe, bodo povečali za 10 članov in ga izboljšali z rednimi vajami. Skupno s pionirji, mladino in AFZ bodo imeli 6 privedev. Nabavili bodo še 22 novih knjig in preselili knjižnico v zadružni dom. Tudi frontni kotiček bodo ustanovili in poskrbeli s 4 izletji za koristno zabavo vaščanov. Na dnevni časopis bo naročena vsaka hiša, članice AFZ pa bodo dvignile naročnino za »Nešo ženoc« za 20%.

Tečajni — šola za sindikalne delavce

Krajevni strokovni svet v Ljubljani je nedavno uvedel sindikalne politične tečaje katerih osnovni cilj je usposobiti funkcionarje za delo v podružnicah.

Za te tečaje se je prijavilo 384 ljudi, sprejetih pa je bilo 200 predvsem zaradi tehničnih zaprek. Tečajniki so bili porazdeljeni v štiri tečaje; dva popoldanska in dva večerna. Vsak tečaj ima dvakrat tedensko predavanje. Poleg tega ima vsak tečaj svojega vodjo, ki vodi udeležbo na tečaju in enkrat mesečno, organizira sestanke na katerih obravnavajo tekoče zadeve in predloge za izboljšanje učenja.

Nujno potrebo po takih tečajih so sindikalni delavci sami čutili in zato ni bilo treba nobenih posebnih priprav. Za tečaj so se najbolj zanimali delavci; izmed 200 udeležencev je dve tretjini delavcev, ostala tretjina pa so nametenci in prosvetni delavci.

Prve konference so pokazale zelo

dobre uspehe. Tečajniki so na vsa vprašanja, ki so sorazmerno težka, zelo točno in pozitivno odgovorjali.

Ko se bodo tečajji končali (2. aprila 1949), bodo del tega kadra pritegnili v dvomesne celodnevne tečaje.

Na pobudo KSS so take tečaje ustanovili tudi v Litostroju in v papirnici Veče. Tečaj v Litostroju obiskuje 40 tečajnikov, tečaj v Večvah pa 30.

Da bi se čim bolj zblížili med seboj, prirejajo tečajniki skupne izlete. Prvi in drugi tečaj grasta 30. januarja v počitniški dom Gozd-Martuljk. tretji v Bohinj, četrti pa v Vrbo.

Po posameznih predavanjih o sindikalnih temah bodo razdelili tečajnike po skupinah, ki bodo obiskale razne kolektive. Skupno z njimi bodo organizirali proizvodna posvetovanja, seje tarifnih komisij, kulturno-prosvetnih komisij in podobno.

Mladina tekmuje za IV. kongres LMS

Centralni komite LMS je po tekmovalnih poročilih in uspehih, ki so jih dosegle okrajne, mestne in osnovne organizacije LMS ter pionirski odbori v tekmovanju za IV. kongres LMS, sklenili izdati odlok št. 1 o pohvali najboljših okrajnih, mestnih in osnovnih organizacij Ljudske mladine Slovenije od IX. plenuma CK LMS do 29. januarja.

Doslej so najboljše organizirali tekmovanje ter ga razširili med mladinske aktivne:

a) Organizacija okraja Grosuplje

Postavili so tri nove aktivne, štiri pa obnovili. Mladinska organizacija se je razširila za 58 članov. Na novo sta bila ustanovljena dva kmetško izobraževalna tečaja. Trije aktivci s 83 mladinci so pričeli redno študirati. Predvojaško vzgojo poseča 97% mladine. Za zadružna gradišča so pripravili 100 kubikov gline.

b) Organizacija okraja Kočevje

V mladinsko organizacijo so na novo sprejeli 62 mladincev. Ustanovili so tri nove aktivne in tri skupine. Obnovili so dva aktivna. Formirali so dve mladinske proizvodne brigade v lesni industriji. V kmetijske zadruge se je vključilo 47 mladincev. Na gradiščih so delali 316 ur. V 9 novih študijskih krožkih se je vključilo 118 ljudi. 11 izobraževalnih tečajev redno poseča 425 mladine.

c) Organizacija mesta Celje

Osnovali so dva mladinska aktivna. Organizacija se je razširila za 70 mladincev. V proizvodnji so formirali 6 mladinskih brigad in 23 kontrolnih skupin. V šestih študijskih krožkih je 115 novih mladincev. V tem času je bilo ustanovljeno mladinsko kulturno umetniško društvo »Maksim Gorki«. Predvojaško vzgojo poseča 1354 mladincev. Imajo šest novih krožkov Ljudske tehnike.

d) Organizacija okraja Tolmin

Organizacija okraja Dol. Lendava

Imed delavskih aktivov, ki so v tekmovanju ustanovili največ mladinskih proizvodnih brigad, usposobili največ strokovnjakov in največ pripomogli k ustvaritvi plana tovarn in rudnikov, pohvaljuje Centralni komite LMS:

1. tovarno »Impole«, Slov. Bistrica okraj Poljčane;
2. vzhodni obrat rudnika Trbovlje;
3. Gradis »Litostroje«, Ljubljana;
4. tovarno perila, Celje;
5. DDZ potniško-vozovni oddelek Maribor;
6. mladinsko proizvodno brigado pri podkvar v Železnarju (Gustanj).

Mladina v kmetijstvu je dosegla nove uspehe v borbi za socialistično rekonstrukcijo poljedelstva. Centralni komite LMS pohvaljuje naslednje aktivne v kmetijstvu:

- a) Vrbljenje — okraj Ljubljana - okolica;
- b) Lenart — Maribor - okolica;
- c) Loče — okraj Poljčane;
- d) Peščenjak — okraj Grosuplje;
- e) Kmetoza — Sobetinje, okr. Ptuj.

Aktivni srednjih in strokovnih šol so se prav tako vključili v tekmovanje za IV. kongres LMS ter dosegli lepe uspehe. Pri tem so se najbolj izkazali naslednji aktivci:

1. gimnazija Brežice
2. nižja gimnazija Ziri;
3. učiteljske Celje.

Tudi pionirski odbori tekmujejo za IV. kongres LMS. Pri tem pohvaljuje Centralni komite LMS:

- a) odred »Ronkof«, Notranje Gorice, okraj Ljubljana - okolica;
- b) odred »Minka Adamička« Dobro polje, okraj Grosuplje;
- c) odred »Miloša Jenka«, Ljubljana - Polje.

Centralni komite Ljudske mladine Slovenije

Rdeči križ je razdelil milo, pelence in igrače jaslim in dečjim domovom

Rdeči križ Slovenije je prevzel nase skrb za to, da bodo vse otroške jasle zadostno preskrbljene s pleniaci, milom in igračkami. Za pomoč novoustanovljenim jaslim je po načrtu dela in po proračunu določil pol milijona dinarjev.

Razdelilniki so bili pripravljeni v sodelovanju z ministrstvom za ljudsko zdravstvo. Razdeljen je bil tale material: 5.460 pelence, 1490 kosov mila po 30 gr, 1456 kosov igrač in orodja za otroke. Vrednost vseh pošilk mila, plenice, igrač ter orodja znaša pol milijona din. Denar je črpan iz članarine in prispevkov članstva Rdečega križa,

KULTURNI DREKLED SLOVENSKEGA DRUGOLETCA

Zapiski o mariborskem gledališču

bo vzklop, da so šli mnogi prizori, ki jih prežema žlahtna besedna komika...

Prizor iz 3. dejanja Cankarjeve komedije »Za narodov blagore... Režiser: E. Verdonik. Scenograf: Jože Ivavice

Dalec najslabšeje je uprizoritev Cankarjeve komedije »Za narodov blagore... Bilo bi morda res krivično, ko bi ne povedali že v uvodu vsaj besedo o publiku, ki ji je bila namenjena tista predstava...

Gotovo bi bilo krivično, ko bi ne upoštevali take atmosfere v dvorani pri presoji uprizoritve. Pogledimo pa podoben se z druge strani: ali ni morda tudi uprizoritev (ne delo!) vsaj do neke mere vzrok za tak sprejem v dvorani? Da, tudi tako je!

Celoten vtis predstave je bil tako slaboten, da povprečen gledalec, ki se je to pot prvič srečal s Cankarjem (in to so bili v najmlajših izjemah vsi, ki so bili tisto popoldne v gledališču), verjetno ni ujel niti poglavne urvedne nitke, to se pravi vsebine, kaj sele ideje komedije. Duhovitost dialoga je zbledela, zdrava narurna komika je ugasnala in na njeno mesto je stopila cenena burkavost. To ni bil Cankar.

Režiser ne le da ni dvignil komedije z novimi domisliki, zabilas je celo tako dramaturški nenavadno bogata mesta, kot je na primer družinski konflikt v prvem dejanju. Prav tisti prizor, ko se zborejo gostje z Gornikom pri Grozdu doma in tam gletejo intrige na vse strani, daje neverjetno široke možnosti režiserju in jih je na primer Stupica pri zadnji ljubljanski predstavi, s katero je začelo naše gledališče novo delo po osvoboditvi, moško rešil: na odru se je neprestano gibalo pet ali šest skupinic ljudi, pet ali šest družic, ki so živele vsaka zase, se prepletale med seboj in ustvarjale preproščilej, duhovito komični situaciji družbenega življenja tistih dni.

Mariborski režiser se je temu imenitnemu prizoru izognil s tem, da je predelil oder na dvoje, tako da vidi gledalec samo prednjo sobo, menda slobodno, vrata zadaj pa vodijo v drugo, menda obednico; tam je zbrana družba, od tam slišimo le smeh, združevanje in zvenčanje kozarcev, v prednji sobi pa se gibljejo le tisti igralci, ki jim je takrat naloženo besedi. S tem je prizor iz režiserjevega najmočnejših prizorov v komediji in se izognil nemi igri, ki je v takih komadah pogosto poglavito gibalo. Na drugi strani je krivično spet na igralcih: mariborski Gornik, ki je sicer v istem času izoblikoval ustrezno podobo Mahunhine v »Otoku ali lovca v Sneguljčici, se sicer res zahtevne vloge ni zmožel; in spet v ansamblski igri jezvok, da je ostal znameniti, čeprav težak prizor, ko Suka zavzema Grozdu celjeji, prazen, neučinkovit, pa je tudi vse dogajanje pred tem je zastajalo. To velja tudi za sceno, ko se spreta Grozden in Grozd. Nizek vnosi uprizoritve so le deloma dvigali posamezni igralci, ki pa večidel niso našli ustreznih soigralcev. To velja najprej za Grozduvoda Branke Rasbergerje, ki je dala med vsemi najuspešnejšo figuro, pa je ostal prizor z Gornikom kljub temu nezrabiljen, blizu površine; za Milevo Zakrajskovo, našo znanko iz prvega slovenskega filma, ki je igrala Mrmojevko; v nekaterih prizorih tudi za Gorinkovega Šuko, ki je bil ob njegovem Trisotinu vendarle največja igralna storitev, kar jih je dal letos moški ansambel mariborskega gledališča, pa čeprav to ni bila vzorna interpretacija te ob Jeremu najtežje Cankarjeve vloge.

Ce zgostimo vse te bežne zapiske ob letošnjih dramskih premiera mariborskega gledališča v kratko sodo, nam govori ta o nizkem nivoju današnje gledališke kulture v naši severni metropoli. Gotovo niso zapisane te besede le zaradi besed samih; gotovo ni edini

namen takega pisanja samo ta, da izpolnimo kot kronisti svojo dolžnost do mariborskega teatra; prvi in poglaviti namen vsega tega je, da ob zapisnih ugotovitvah vprašamo, kje so vzroki za ta razmeroma hudo nizek nivo in kako ga bomo mogli v bližnji prihodnosti dvigniti?

Zdrava presoja današnjega mariborskega gledališča je mogla le ob primerjavi z njegovim nekdanjim nivojem. V zadnjih predvojni letih smo priznavali mariborskemu ansamblu, igralcem in režiserjem, visoko raven. Okupacija je ta gledališki kolektiv razbila. Večji del je prišel v Ljubljano, odkoder so šla njegova pota vso povsod, kot so šla v naša pota v tistih letih. Zdi pa se, da po osvoboditvi Maribora nova razvrstitev umetniške ansamble ni bila docela pravilna. Mesto da bi vsaj v poglavnih potezah rekonstruirali nekdanjo mariborsko gledališko družino, smo vrtni Mariboru le majhen del njegovih igralcev, ostale pa poslali v nove dolžnosti. Eden najboljših mariborskih režiserjev, Josko Kovčič, je že med vojno umrl; V. Skrinšek, E. Kraljev, P. Kovič in še nekateri so ostali v Ljubljani, Nakrst in Starčeva sta šla v Trst in tako dalje. Res je šlo takrat v Maribor nekaj novih ljudi in nekaj igralcev iz ljubljanske Drame, toda od vseh teh jih je danes še prav malo tam. M. Skrinšek, Saričeva, Standeker, — in še vrsta drugih dela zdaj spet drugod. Tako je izgubil Maribor ne le igralce, ampak tudi svoje režiserje. Ena izmed takih napač v razmeščanju umeniškega kadra je bila nedvomno tudi ta, da je šel v Ljubljano F. Zilek, ki za centralno gledališče sprico močnih režiserjev ni bil dragocena pridobitev, za Maribor pa gotovo obutna izguba. Tako je prišlo do današnje podobe mariborskega ansamble. Stevilično je šibak saj šteje vsega dva ali štiri in dvajset ljudi; to se pravi — drame z večjo zasedbo gledališče kratkoma ne more sprejeti v svoj spored; če hoče študirati ikrate dve stviri, vsako z drugim ansamblom, kar je zelo priporočljivo in vodi k uspehu, mora vodstvo skrbno paziti, ali ima komad enajst ali dvajset igralcev, da v ansamblu ne bo zmanjkalo ljudi tidi; dalje: ženski del ansamble, čeprav številčno šibkejši, po svoji kvaliteti daleč odtehta moškega; medtem ko lahko govorimo v ženskem ansamblu vsaj o petih igralkah, ki bi bile vredne članice centralnega slovenskega gledališča (Mileva Zakrajskova, Branka Verdonik-Rasbergerjeva, Meta Pučija, Majda Dobovškovska, Slava Gorinkova), je takih v moškem ansamblu kaj malo; za najmočnejšega mariborskega igralca bi šel danes Gorinka in Prestenika (Verdonik je imel letos eno samo vlogo in še tam je vskočil), čeprav zlasti zadnji tega ne dokazuje toliko s svojimi letošnjimi vlogami (Dr. Grozd v »Blagru«, Goodman v »Otoku«) ampak predvsem s svojimi kmečkimi tipi iz prejšnjih let. Ob teh straneh mlajši rod, ki se ni izoblikoval izrazitejših igralških karakterjev; nekaj več obeta morda M. Veber, ki ga odlikuje vsaj na zunaj ugaljena igra in prijeten glas (Siroka) v »Blagru«, vitez v »Sneguljčici«, Suniny v »Otoku«. Režiserja, ki bi bil le to ali vsaj predvsem to (in taka bi morala biti vsaj dva), Maribor danes sploh nima. Tako

režirajo zdaj vsi, brez pravega načrta, od upravnika do igralcev, vsako delo nekdo drug, kar je za zdravo rast ansamble nadvse škodljivo.

Vprašanje režiserja je danes osrednje vprašanje mariborskega teatra. Drugo osrednje vprašanje je vprašanje ravnatelja med ženskim in moškim ansambli in v zvezi s tem tudi številne okrepitve celotnega ansamble. Tretje, gotovo ne najmanjše: vprašanje konsolidacije umetniške vodstva. Med tem ko gradi na primer Opera že vse od osvoboditve nekdanji ljubljanski dirigent Anton Neffat, pa menja Dramata svoje umetniško vodstvo menda vsako leto ali še pogosteje. Tudi v Mariboru je vprašanje ravnatelja v zadnjem času vidnejše kot v Drama, čeprav to ni bilo treba zgraditi takorekoč iz nič, kar je v opernem gledališču še vse trša naloga kot v dramskem.

Ce poistoemo ob teh ugotovitvah, napisanih z iskreno željo, najji pot k izboljšanju današnjega nivoja mariborskega gledališča konkretne predloge, kako bi mogli dvigniti njegovo umetniško zmogljivost, bi bili ti v kratkih potezah takii: Najprej je treba rešiti vprašanje stalnega režiserja s širokimi razgledi, ki bo imel v tem gledališču kot režiser to, in samo to opravilo; poleg tega režiserja naj bi vsaj enkrat v letu pripravil težjo uprizoritev v mariborskem gledališču, z mariborskim ansambлом seveda, eden vodilnih slovenskih režiserjev kot gost; okreptiti je treba moški del ansamble na eni strani z nekaj zreliimi igralci — morda bi zadostovala dve dva — pa četudi na škodo našega centralnega gledališča, na drugi strani pa skrbeti za dotok novih sil in to mladih talentov, ne rutiniranih igralcev z dišičastimi odzovi, ki ostanejo to navadno vse življenje. Treba bo kajpada skrbeti za vzgojo teh mladih sil in odpreti tudi starejšim možnost za izpopolnjevanje, zlasti z obiski tujih gledališč.

Predvsem dvojce: ujeti ravnotežje v ansambli in prekrbeti režiserja, poenoti vsaj v poglavljih ertah restiti krizo mariborske Drame. To pa je eno najbolj zgolih vprašanj naše današnje kulturne problematike.

Dušan Moravec

parament nista ločila od njene stacije hčere (igralske vrednosti kreacije same ta opomba ne zmanjšuje), pa je drugi režiser pravilneje razume besedilo, po katerem je tej ženi že pred dvajsetimi leti padel odrasel; temu dejstvu je ustrezala podoba na mariborskem odru, čeprav se ne bi strinjali z režiserjevo zahtevo po historičnih izpadih te ponosne, samozvestne Americanke v zadnjih dejanjih.

Po teh opombah bi lahko sodili o višji umetniški ravni mariborskega »Otoka« v primeri z našim; to pa velja le v nekaterih detajlih, kar sicer pomena tudi k uspehu skupnosti, vendarja pa ne za celotno predstavo, ki so jo reševali v Ljubljani prav igralci osrednjih vlog. Zapisali smo že ob naši premieri, da je bil poglaviti nosilec dejanja mr. Joseph Jacobs ml., ob njem pa zlasti v prvem delu Cathrin in pozneje tudi mr. Baba. Mariborski mr. Joseph Jacobs ml. (J. Mlak) je šel sicer zvesto po stonjnih ljubljanskega, skušal je posneti Severja tako v maski kot igri in zlasti v govornem, uspeh pa je, če odstojemo nekatera srečno imitirane govore, izostajali širokega, zrnava humorja, ki spremlja našo Naboloko pri vsakem njenem koraku na odru in vpliva toplotno v njeno igro in v vse prizore, kjer nastopa (v našem primeru velja to bolj za prva dejanja) ni bilo v naši drugi Cathrin (S. Gorinkova): mesto vedre ekonomke je dala ta preljip upovedilje, suhihate vzgojiteljice, čeprav smo videli isto igralko letos že tudi pri nekaterih dokaj boljše rešenih nalogah; še najbližji uspehim figuram ljubljanske uprizoritve je bil mr. Baba z dobro zadeto, realistično masko in temu ustrezno igro; čeprav ta (I. Samec) menda ni videl Skrinška, se je še najbolj približal njegovi interpretaciji, ki jo lahko vzamemo v tem primeru za vzor.

Manjši uspeh mariborskega »Otoka« pa ne gre le na rovaš teh osrednjih vlog: iskati ga moramo prav tako in še bolj tam, kjer se kaže ali bolje ne kaže režiserjeva skrb za zlitto ansamblsko igro, za tesno skupnost vseh sodelujočih, ki naj igrajo tudi v tistih premiorih, ko nimajo doleteneza besedila. To velja predvsem za družinski posvet v prvem dejanju, najbolje zrežiran prizor v ljubljanski uprizoritvi; tu je v mariborski interpretaciji sira in predvsem nena igra v prvem in skoraj docela ugasnila. Pri tem gre za važno vprašanje režije v mariborskem gledališču, za vprašanje, ki se je odprlo s še večjo ostrino pri »Narodovem blagru«.

Prijeten intermezzo med premiero »Otoka mirus« in učeniimi ženskami, ki smo jih gledali drugega dne, je bila jutranja predstava »Sneguljčica«. Ne da bi se kaj dalj mudili ob novi Goljjevi predelavi te stare pravljice bi vendarle zapisal, da pisatelju ni kdovekak uspel poskus, zlitii pravilnost in sodobno problematiko, kar je, kot kaže, poskušil v novi predelavi. V novi »Sneguljčici« sta kajpak še vedno kraljica in vitez, tudi vile in škratej in celo čarobno zrcalo, na

Ce se pogovorimo zdaj o letošnjih dramskih predstavah v mariborskem gledališču kar po istem redu, kot smo jih gledali pred tednom, smo najprej pri premieri »Otoka mirus«. Mariborsko izvedbo je pripravil Jaro Dolar po Žižkovi koncepciji, kar pomeni, da je osnovna režijska zamisel ista kot pri ljubljanski predstavi, porabili pa je nekateri izkušnje z naše premiere in s te dvignili svojo predstavo vsaj v nekaterih detajlih nad ljubljansko; ista je tudi zamisel scene, vendar je ta v svoji končni izvedbi nekaj preprostejša, kar velja tudi za kostume; opuščena je na primer desna galerija s stopniščem in še nekateri detajli.

Mariborski režiser je zabilas predvsem nekatero grobe črte v podobi Mahunhine in grofa Lampertija, in privedel tako oba igralca iz preostro karikirane igre bliže realistični komiki ali pa je to skromnost sploh opustil, kjer bi bila, na primer v nekaterih prizorih z Mahunhino prej v škodo kot v korist. Razen teh korektur, ki gredo režiserju v dobro, se je treba ustavitii še ob eni figuri, namreč ob ženi mr. Josepha Jacoba ml. Medtem ko je dala ljubljanska igralka mlado, prepričano ženo, ki je maska in tem

Prizor iz Goljjeve komedije »Učene ženske«. Režiser: Jaro Dolar. Scenograf: Vlado Rujavec

Kramljanja z Lipahom Ob 25 letnici dela

Ne vem, če ste že kdaj kramljali z Lipahom. Jaz sem že dostikrat in povem vam, da boljšega sobesednika ne boste lepa našli. Pa bodite dobre ali slabe volje — pozabili boste na vse, kadar bo razpredel Lipah svojo toplo besedo o širokem Verovškovem smehu, o tragični in osamljeni Borštnikovi usodi, o umetniškem snovanju in pojavi Ivana Cankarja, o celi galeriji že pokojnih ljudi, ki so z vsem srcem in z vsem znanjem doprinesli po svojih močeh k rasti tistega, čemur pravimo slovenska kultura. Z nenavadno toplim utripom vam bo Lipah razkril toliko in toliko stvari, ki jih ni nikjer zapisanih, pa tudi če so, vam jih nrtva enka ne more razodeti z ono nerednostjo, ki ne kopiči le suhih dejstev, ampak jih oživlja in vodi človeka k globljemu razumevanju in spoznanju.

Menda je bilo leta 1903, ko je pripeljal oče Lipah Franco svojega sina z Dobrunj v Ljubljano in ga vpisal na klasično gimnazijo. Fant, ki je dovršil osnovno šolo v Polju pri Ljubljani, je moral krepko prijeti za učenje. Saj je bil tisti čas ves pouk v nemščini. Tudi šolske knjige so bile nemške. Slovenščina je bila le postranski predmet. Lipah bo seveda takoj pripomnil, da je imel najbrž le zato vedno dober red v slovenščini. Ce ga boste vprašali, če je bil marljiv študent, vas bo kratko zavrnil: »V prvi gimnaziji sem bil odličnjak. V tretji sem napisal prvi sonet in padel iz matematike...« Rad pa se spominja svojih prvih gledaliških nastopov. V šesti gimnaziji je nastopil prvič, in sicer v vlogi Pereziasa v Sophoklejevi »Antigonici

znanstev, prečutih noči, zanosu, upov, razočaranj, tveganj in borb.

Leta 1913 se je seznanil v Ljubljani s Cankarjem, Zupančičem, Verovškom, Pučijem, ki so radi in pogosto zahajali v družbo preporodcev. »Nekeo nam je pokazal Zupančič v Prešernovi ulici avstrijskega oficirja. Čudno sem nam je zdelo, — pravi Lipah — ko sta se pozdravila. Zagrizeni preporodčaki, kot smo bili, smo gledali avstrijske oficirje močno postrani. Toda Zupančič nas je potolažil: »Ta oficir služi v Trstu in piše slovenske pesmi.« Tako sem spoznal svojega bodočega gledališkega ravnatelja Pavla Goljo.

V tej dobi, star 21 let, je napisal igro »Kralj Matija Gubec«, ki je rezultat vsega takratnega Lipahovega udeleštvovanja: zanimanja za gledališče, pisateljjevanja in preporednega gibanja. Prišla je vojna. Stiri leta v vojaški suklnji, večidel v bojnih linjah! V Galiciji je spoznal režiserja dr. Branka Gavellu, ki je služil pri istem oddelku. Njun višji vojaški poveljnik, brigadir (polkovnik) pa je bil znani komunist Risto Savin. »Ko me je nekeo podsula granata, sem ležal tri dni brez zavesti. To povem samo zato, da boste vedeli, kje sem pustil svoje dobre živce.« Pristavi Lipah. »Med vojno sem bil nekaj časa v Zagrebu. Tu sem se seznanil osebo z Borštnikom, Pavčičem in Irmo Polakovico. Ure in ure sem prebil z Borštnikom, ki se je takrat precej navduševal za film in bil v Zagrebu tudi učitelj v kino šoli. Ob neki priloiki so mu učenci poklonili palico, ki je zdaj v moji posesti in jo boste lahko videli na razstavi.« (Vse, kar je Borštnik ob svoji smrti premožel, so prodali na dražbi. Nek ljubiteji gledališča se to palico kupil in jo postal Lipahu

pri neki predstavi kot darilo pred zastor v znak priznanja.)

Ob razslu avstro-ogrške monarhije hiti Lipah na Koroško, braniti našo severno mejo. Po plebiscitu pa odide na Dunaj in se vpiše kot eksternist na državno igralno akademijo, in postane član kluba »Socialističnih študentov«. Toda šola ga ni mogla zadovoljiti, kar je razumljivo: saj si je že v prejšnjih letih nabral mnogo več znanja, kot pa ga je zahtevala in nudila šola in končno, med vojno je iz mladega akademika dozorl moč, ki ga je pravo ustvarjalno delo vse bolj in bolj privlačevalo.

Po gostovanju MHAT-a ni imel Lipah več kaj iskati na Dunaju. Zdaj je natanko vedel in čutil, kam usmeriti vse tisto, kar se je naučil na Dunaju in kar mu je dal — Borštnik, njegov najljubši in najboljši učitelj. Podal se je domov in bil 1. avgusta 1921 angažiran v ljubljanski dramti, katere zvest član je neprekinjeno do danes.

Ce boste vprašali, katere vloge je v vseh teh letih do danes najraje igral, vam bo prav gotovo odgovoril: »Vloge iz ruske in sovjetske literature. V njih sem se vedno najbolje počutil.« Prav gotovo moramo v njegovem navduševanju za Hudožestveno gledališče iskati vsaj delen povod, da so mu v resnici nenavadno uspele podobe iz ruskega sveta, kakor: Firs (Cehov: Černejev vrt), Zemljanika (Gogolj: Revizor), Preiskovalni sodnik (L. Tolstoj: Zivi mrtvec), Dokunin (Mereškovski: Čarjevici Aleksej), sodnik Porfirij Petrovič (Dostojevski: Zločin in kazen), Državni pravnik (Dostojevski: Bratje Karamazovi), Cernozjomij (Katajev: Kvadratura kroga), Karaulov (Skvarkin: Tuje dete), Antioh (Sušov Kobilin: Tarekli-

nova smrt), Taldikin (Averčenko: Kupčija-s smrtjo) itd.

vnilih resnih in zabavnih člankov, anekdot, saj; kot dramatik, kronist našega gledališča in ne vem kaj še vse. Njegova pozornost do mladih začrtikov, ki jih je učil, vzpodbujal bodril, jim posredoval naše gledališko tradicijo, zaelziti več ko priznanje. Menda ni člana našega ansamble, ki je začel svojo gledališko pot pri nas, od sedanjega ravnatelja drame Slavka Jana pa do najmlajših, ki jim ne bi Lipah pomagal v delu — vsaj pri prvih plahih početkih.

Vendar je vedno našel še dovolj časa, da je pomagal tudi raznim diletantskim odrom in ga najde danes za naše sindikalne gledališke družine. Kako lep uspeh so dosegale pod njegovim vodstvom in režijo včasih priditve klasične gimnazije. Nocoj praznuje Fran Lipah svoj jubilej, petindvajsetletnico gledališkega udeleštvovanja. Saj res! Kako to, da tako kasno? Od 1. avgusta 1921 leta je vendar poteklo že skoraj 28 let... »Sicer sem bil jako v življenju sploh dostikrat prekasen, — odgovarja — če pa odračunamo 7 mesecev, ki sem jih preživel na Golniku, nekaj mesecev, ki sem jih preživel v ljubljanski bolnišnici in — seveda — zamude pri vajah, bo zneslo menda prav pet in dvajset let. Zato pa nobenih očitkov in nobenih pritožb...« Kljub humorju, ki mu ga nikoli ne zmanjka, nikaar ne mislite, da mu je šlo v življenju vedno vse lepo in gladko. Tudi njemu ni usoda prihranila prav nič grenkega in trškega... Samo nekaj je: Lipah je znal vse tisto zasukati s humorjem, ki očituje globljo življenjsko nedolžnost: Vsa tavanja in iskanja, padci in dvigi, neuspeli in uspešni, dobra ali zla sreča, vse je razdrvel del našega življenja. In vendar je živel lepo — za velike smotre...

Jože Tiran

Seznamimo delovno ljudstvo s tehniko

Ko pregledujemo ob koncu leta uspehe Ljudske tehnike, moramo ugotoviti, da so veliki. Neprestana vztrajna borba za čim boljše izpolnitve planskih nalog je organizacijsko in organizacijsko okrepljena.

Vrste članov so se v preteklem letu podeseterile, delo Ljudske tehnike pa prehaja v vsa žarišča borbe za petletni plan, povsod tja, kjer utripa zanimanje za tehniko. Nadvse pomembni so uspehi pri vzgoji kadra. Na stotine mladincev in mladink je šlo med letom skozi letalske, radioamaterske in avto-moto tečaje, obiskovalo vrsto drugih tehničnih šol in tečajev, ki so jih vodile organizacije Ljudske tehnike v Sloveniji. Mnogi od teh tečajnikov danes s pridom uporabljajo pridobljeno znanje v našem gospodarstvu in industriji. Tudi ostale naloge je organizacija v celoti izvršila, tako plan materialnih sredstev, investicijski plan itd.

Vendar pa se ne smemo zadovoljiti z opravljenim delom. Vsi doseženi uspehi naj bodo le pobuda za še večje napore, da bo ustvarjen trden temelj, na katerem se bo Ljudska tehnika v tem letu še uspešneje in hitreje razvijala.

Široke perspektive se odpirajo Ljudski tehniki na polju gradnje novih objektov. V bližnji bodočnosti bo gradila organizacija park Ljudske tehnike v Ljubljani. V okviru tega parka bodo gradili veliko moderno dirkališče in več drugih tehničnih objektov. Letalska zveza bo gradila v letošnjem letu nova letališča z modernimi hangarji za letala. Dalje bo ustanovljen in tehnično opremljen konstrukcijski biro fotoamaterske zveze, ki bo dal domače konstrukcije fotoaparata in drugih fotoamaterskih priprav.

Materialna sredstva, ki jih je organizaciji za letošnje leto omogočila, so mnogo večja kot v preteklem letu. Ljudska tehnika bo opravila to zaupanje s tem, da bo svoj letni plan izpolnila v celoti in ga tudi presegla. Skrbela bo zato, da bo vsaka naša tovarna, vsaka vas in šola postala žarišče, kjer se bodo zbirali ljudje, ki se zanimajo za tehniko. Razvila bo še ostrejšo borbo za izvrševanje nalog petletnega plana in dala še več sposobnih kadrov našemu socialističnemu gospodarstvu in naši armadi.

Osnovne organizacije Ljudske tehnike so klubi

Klubi tehnike kot osnovne organizacije Ljudske tehnike so napravili v preteklem letu razmah, ki daje zagotovila, da bodo v bodoče lahko izpolnili svojo osnovno nalogo tehnične vzgoje širokih množic delovnih ljudi in mladine in bodo največ pripomogli k množičnosti Ljudske tehnike. Od II. kongresa Fizikalne zveze Jugoslavije, na katerem se je bivaša organizacija Tehnika in šport oddvojila od fizikalne in osamosvojila v Ljudsko tehniko, pa do konca preteklega leta je bilo ustanovljenih v Sloveniji 95 klubov tehnike po tovarnah, vaseh in šolah s 5800 člani, med katerimi prevladuje mladina. Z vsestransko podporo je k doseženim uspehom mnogo pripomogla ljudska oblast, ki polaga na razvoj organizacije velik pomen. Prav tako je večina sindikalnih in ostalih množičnih organizacij močna opora klubom tehnike, ki jim pomagajo z materialnimi in finančnimi sredstvi.

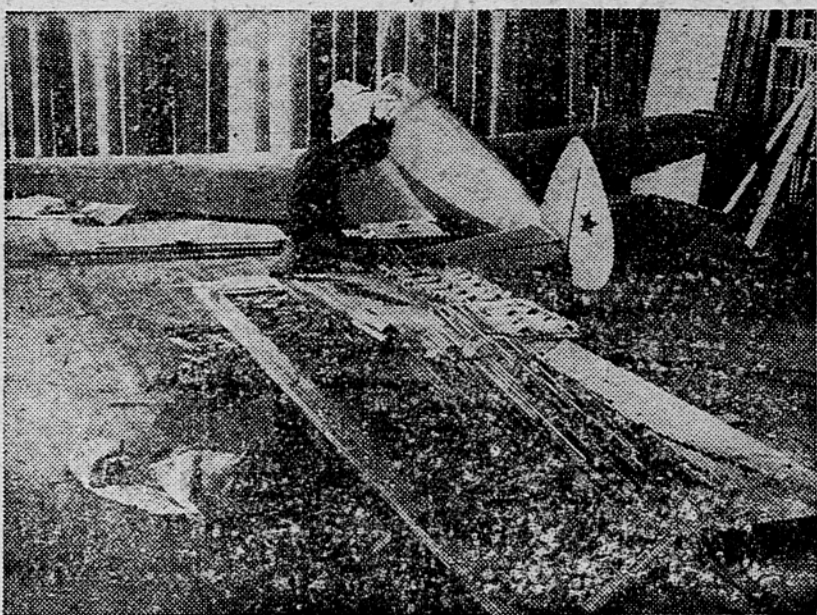
Klubi tehnike so se razvili v vseh industrijskih centrih, prav tako pa tudi v vaseh in šolah. Najboljši med njimi so: železniški tehnikum, Litostroj, TSS, Pletenina — Ljubljana, Celuloza Krško, Tovarna tehnic — Celje, klub v Novi vasi pri Blokah. Kljub mnogim uspehom po vsej Sloveniji pa še ne moremo zabeležiti povsem pravičnega razvoja klubov. Da-

nes se mnogi klubi preveč ukvarjajo z raznimi krožki, ki ne zadevajo neposredno produkcije. Klubi v tovarnah se morajo zagrizati predvsem v produkcijo in naj ustanove take krožke in predavanja, ki bodo proučevala in razlagala produkcijske načine in probleme tovarne, v kateri se klub razvija. Le tako bodo ti klubi dvignili tehnični nivo naših preprostih delavcev.

Primer pravičnega dela je klub tehnike v Tovarni tehnic v Celju, ki je organiziral tehniški tečaj, kjer obdelujejo probleme proizvodnje tehnic in mehanizma tehnic. Poleg tega osnovnega in najvažnejšega krožka pa dela še avto-moto krožek. Klub Zelenar na Jesenicah ima novatorski krožek, ki ga vodi dvakratni novator Višnar Drago. Krožek ima vso pomoč uprave podjetja, ki je dala visoke kredite za delo in uredila posebno novatorsko delavnico za člane tega krožka.

Vloga kluba na vasi pravilno razume meta klub tehnike in kmetijsko obdelovalna zadruga v Novi vasi pri Blokah. Tu bo postavila zadruga v letošnjem letu strojno traktorsko postajo in je predlagala klubu tehnike, naj formira strojno traktorski krožek in tečaj, ki bo zadrugi lahko dal prve kadre za upravljanje traktorjev.

Prelet z določenim ciljem: Milan Borišek, Vršac - Niš, 207 km. Višinski let: Milan Borišek - Mihajlo Veselinović, Vršac, 2800 m. Poleg naštetih rekordov pa beležimo vrsto pomembnih uspehov v konstruktorstvu in gradnjah novih jadralnih letal. Domača konstrukcija jadralnega letala »Triglava« dosega brzine do 300 km na uro in prednjači pred inozemskimi konstrukcijami z neverjetno veliko stabilnostjo.

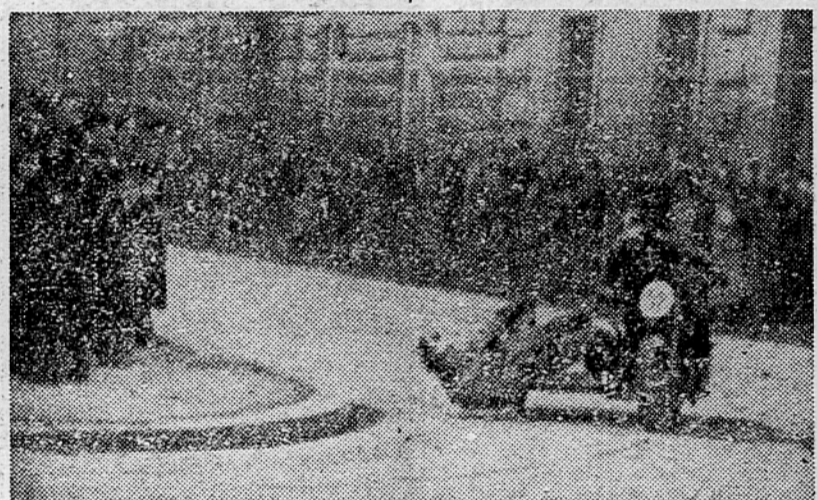

V delavnici naše tovarne letal »Letova«

Avtomobilska - motociklistična zveza Slovenije je lani vzgojila 1906 vozačev

V preteklem letu je dosegla Avtomobilska motociklistična zveza Slovenije silen razmah. V letu 1948 se je dvignilo število članov za 80,3% v primeri z letom 1947. Pri tem je najpomembnejše dejstvo, da se je socialni sestav članstva močno spre-

menil. V letu 1948 je dosegla Avtomobilska motociklistična zveza Slovenije silen razmah. V letu 1948 se je dvignilo število članov za 80,3% v primeri z letom 1947. Pri tem je najpomembnejše dejstvo, da se je socialni sestav članstva močno spre-

Naši motoristi so svoje sposobnosti že neštokrat pokazali na dirkah

nil, tako da motociklizem ni več šport privilegirancev, temveč je prodrl med delovne množice. Danes je v organizaciji včlanjenih preko 50% delavcev in kmetov. Plan vzgoje kadra je dosegla organizacija s 116,13%, pri čemer je 6 avtošol izvežbalo 1906 vozačev. Celoten plan razvoja organizacije v letu 1948 je bil izpolnjen s 130%.

Na mnogih dirkah zveznega, republiškega in lokalnega merila se je uveljavila vrsta mladih talentiranih vozačev, ki jamčijo, da bo avtomobilizem in motociklizem tudi pri nas dosegel kvalitativno višino. Posebno se je povečalo v preteklem letu število vozačev v kategoriji 125 cm, med katerimi je več mladincev.

Motoristi so preizkusili svoje sposobnosti na mnogih dirkah, kjer so se z uspehom uveljavili. Najboljše rezultate so na tekmovanjih dosegli: cestne dirke v Sarajevu: Gorjup (250 ccm) I. mesto; državno prvenstvo v Opatiji: Trampuš (350 ccm) II. mesto; Gorjup (250 ccm) II. mesto; Po-

zastopal naš motociklizem Trampuš Emil.

Viden uspeh je dosegla organizacija na polju konstruktorstva. Prva domača konstrukcija motocikla, delo članov avto-moto krožka tovarne avtomobilov Maribor, in prva domača konstrukcija dirkalnega avtomobila, delo članov avto-moto krožka SAP Maribor, dokazujejo, da člani Avtomobilske motociklistične zveze pravilno razumejo vlogo svoje organizacije v novem družbenem redu.

Prvi kongres Ljudsk etehnike, ki bo v Beogradu prihodnji teden, je razgibal vsa moto društva Slovenije. Društva, krožki in posamezni člani prevzemajo delovne obveznosti v počastitev kongresa. Plan, ki je bil v preteklem letu tako uspešno zaključen, hočejo v tretjem letu petletke še častneje izpolniti. Iz vrst delavcev, kmetov in inteligentov prihajajo vedno novi in novi tečajniki, željni znanja. Pri skupnem študiju in delu se ustvarja resnična preobrazba miselnosti in tovarništvo.

Borbo in napore delovnega ljudstva pri graditvi socializma bodo v sliki ohranili fotoamaterji

V novih Jugoslaviji je dobilo fotoamaterstvo drugačno in pomembnejšo vlogo kot jo je imelo prej in so vrata v to lepo in tudi za gospodarstvo pomembno panogo odprta delovnemu človeku in mladini.

V letu 1947 je bilo v Sloveniji nekaj iniciativnih odborov, izmed katerih so se lani nekateri toliko razvili, da so izvedli ustanovne skupščine in tako imena Društva Fotoamaterska zveza Slovenije šest društev, ki so se s tekmovanjem in izvrševanjem plana že močno utrdila. Celoten plan je izvršila organizacija s 113%.

V novih fotoamaterskih organizacijah se je pričela borba za idejnost umet-

Za kongres ponesejo motoristi v Beograd štafeto. Iz Slovenskega Primorja, z Gorenjske, iz Stajerske in drugih krajev Slovenije pridejo štafete dne 2. febr. popoldne v Ljubljano, odkoder jo motoristi odnesejo naprej proti Novemu mestu in Zagrebu. V Ljubljani se za to priložnost pri-

pravila pravi praznik motoristov. Po mestu bo propagandna vožnja, nato pa bodo spremiti štafeto do Skofljice.

Motoristi pričakujejo od svojega prvega kongresa novih delovnih nalog in vse kaže, da jim bodo kos. Na te naloge so popolnoma pripravljeni.

Radioamaterji so izdelali ljudski sprejemnik

V stari Jugoslaviji se radioamaterstvo ni moglo razviti, čeprav je bilo zanj mladino veliko zanimanje. Ljudska oblast pa je z namenom čim hitreje elektrifikacije in radiofikacije dežele vsestransko podprla to nad vse pomembno vejo tehnike v našem gospodarstvu.

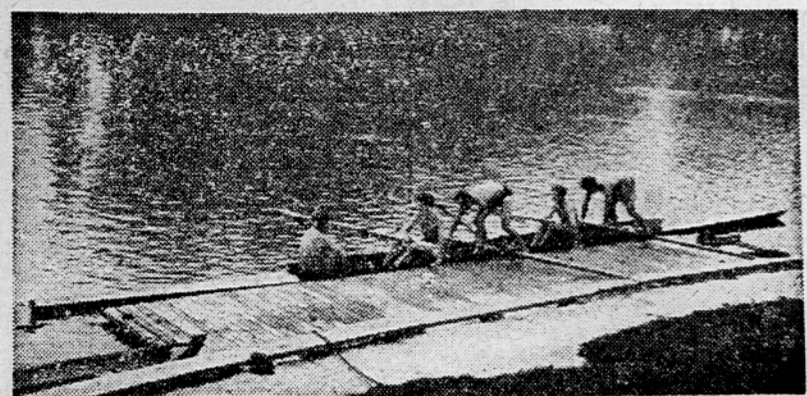
V sklopu Ljudske tehnike so radioamaterske organizacije dosegle v preteklem letu ogromen porast članov, prav tako pa se je močno dvignila kvaliteta dela. Celotna organizacija je izpolnila plan razvoja s 138%.

Društvene radioamaterske šole in tečaji so tako temeljiti, da po končanih tečajih mladinci že sami delajo

enocevne radioaparate, pa tudi »superperje«. V splošnem so vsa društva na taki strokovni višini, da merilne naprave za svoje delavnice izdelajo člani sami. Člani ljubljanskega društva so izdelali ljudski sprejemnik in napravili prototip UKV postaje za letalske, kar predstavlja znaten uspeh. Jeseniški radioamaterji delajo poizkuse na tem, kako napraviti iz navadne triode plinsko usmerjevalko z živim srebrom.

Poleg uspehov na polju konstruktorstva pa so se zelo pomnožile delavnice in laboratoriji, kar daje možnosti, najširše strokovne vzgoje mladenih radioamaterskega kadra.

Brodarji neutrudno vzgajajo mladi kader

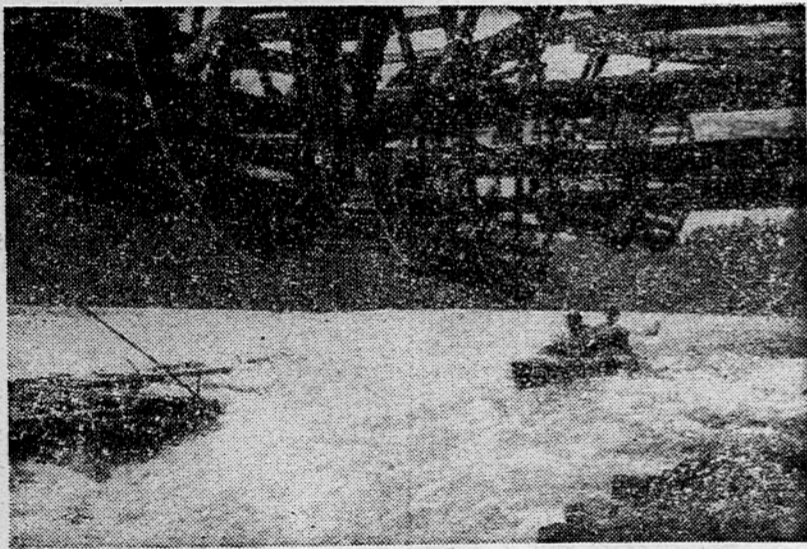

Veslanje se je začelo pri nas znova sistematično vežbati

Brodarska zveza Slovenije je najmlajša in najožja od vseh panog Ljudske tehnike. Sicer so že pred vojno obstajala veslaška društva in kajaki klubi, v katere pa je imel dostop le omejen krog ljudi, nikakor pa ne delavske množice. Zato je bila glavna naloga nove ustanovljene Brodarske zveze borba proti staremu pojmovanju veslarstva in najti oblike, ki bi ustrezale množičnemu značaju organizacije. Poleg tega, da ima brodarstvo važno nalogo pri vzgoji kadra za našo mornarico in armado, za našo ladjedelniško industrijo in pomorstvo, da vzgaja v svojih vrstah jadralce in kajakaše, ki si z vsakodnevnim veslanjem krepe svoje telo, da omogoča svojim članom konstruiranje in gradnjo novih kajakov in jadrnic, je naloga Brodarske zveze, da spoznava najširše množice z našim morjem in

njegovim gospodarskim in obrambnim pomenom.

Danes so v Sloveniji tri društva, štiri skupine in 10 krožkov, v katerih prevladuje predvsem delavska mladina s svojo zdravo miselnostjo. Organizacija je dosegla v preteklem letu lepe uspehe. Letni plan je bil izpolnjen z 94,85%, kar je z ozirom na slabo stanje organizacije zadovoljivo. Naši kajakaši so na raznih tekmovanjih dosegli lepe rezultate. Posebej je treba omeniti uspeh Ilije Jožeta, ki je na državnem prvenstvu na Ohridskem jezeru dosegel boljši čas od onega na olimpiadi. V vseh organizacijah raste nov kader kajakašev in modelarjev, ki so si postavili kot osnovno nalogo doseči čim boljše rezultate na kajakihi domače konstrukcije in domače gradnje.

S kajakom po rečni brzici pod mlinskim kolesom

Pred tekmami sobnih modelarjev

V novi Jugoslaviji se je v letalskih društvih posebno razvilo modelarstvo in padalstvo, dalje jadralno letalstvo itd. Oglejmo si nekoliko modelarstvo, in sicer posebno vejo tega športa naše mladine, t. j. sobno modelarstvo.

Sobni letališki modeli so mojstrski izdelki izkušnega modelarja, to je letalca, ki leti v sobi, oziroma večji dvorani. Tovrstni modeli redkokdaj presegajo težo petih gramov, tehtajo torej manj kot najmanjša utež na kuhinjski tehtnici. Izdelani so iz letvic posebnega, kot plutovina lahkega lesa, ki se imenuje balza. Iz takega lesa je izdelano ogrodje kril in repa. Prav tako je trup letala izdelan iz manj kot 1 mm debelega furnirja, balze. Mnogokrat je tudi zračni vijak izdelan iz balzinih letvic in prekrit s tanko opno. Krila so tudi prekrita z opno, ki izgleda kakor silno tanek celofan. Prekrivanje kril zahteva od modelarja posebno vestnost in potrpežljivost, kakor sploh vsa gradnja.

Od 2. do 8. februarja bodo v dvorani na Taboru zvezne tekme sobnih modelov. Tekmovali bodo modelarji vseh narodov Jugoslavije. Obeta se zelo ostra konkurenca.

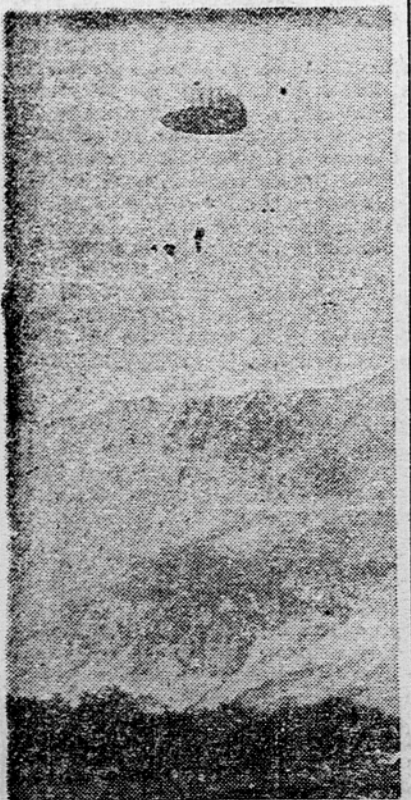
Letalski modelar pri delu

Veselih obrazov mlade padalke čakajo na vzlet

Padalstvo je dobilo v naši državi povsem drugačen pomen kakor ga je imelo pred vojno. Pri nas ni namenjeno le pilotom in jadralcem, temveč širšim ljudskim slojem, predvsem pa mladini.

V preteklem letu je opravilo teoretične tečaje preko 180 mladincev in mladink, ki so tudi vsi skočili s padalom. Med njimi sta bila 15letna mladinka Trček Angelca iz Maribora in 16letni vajenec Mesarič Viktor iz Maribora, ki sta naša najmlajša padalca.

Skoki s padalom so priljubljen šport

Kakor vse panoge Ljudske tehnike, tako se je tudi letalstvo v preteklem letu močno razvilo in organizacijsko utrdilo. Uspehi so bili doseženi na vseh področjih letalstva: v modelarstvu, jadralstvu in padalstvu. Posebno se je razgibalo delo med mladino.

Ljudska tehnika je množična organizacija, ki zbira na prostovoljni podlagi ljudi, jih spoznava s tehniko in jim pomaga obvladati tehnična sredstva, posebno na polju letalstva, avtomobilizma in motociklizma brodarstva, radioamaterstva in fotoamaterstva. Ljudska tehnika s svojim delom pomaga pri dvigu ravni tehnične kulture naših narodov, pri krepitvi obrambne moči naše države in pri izgradnji socializma v FLRJ. Programska načela in naloge Ljudske tehnike so del programa Ljudske fronte, ki jih izpolnjuje naslanjajoč se na organizacije Enotnih sindikatov in Ljudske mladine ter v tesnem sodelovanju z Jugoslovansko armado, Zvezo borcev ter ostalimi organizacijami Ljudske fronte. Ljudska tehnika vzgaja svoje članstvo, da v organizaciji pridobljeno znanje vedno daje na razpolago interesom narodov FLRJ, vzgaja jih v lepih in borbenih tradicijah narodno osvobodilne borbe in dela na idejnopolični vzgoji svojega članstva. S svojim delom Ljudska tehnika doprinese k razvoju patriotizma in zaupanja samega sebe, k vzgoji zavestnih in pripravljanih borcev za obrambo pridobitev naše borbe, za izgradnjo srečne, gospodarsko in tehnično napredne in močne socialistične države. (Iz statuta Ljudske tehnike.)

KLUBNO

LJUBLJANA, UNION: sov. barvni film 'Vlak pelje na vzode, Obzornik 29 - MOSKVA: angleški film 'Velika prikazovalnica' (brez tednika) - SLOGA: sovjetska filma 'Sovjetska Kirgizija in Belniški, tednik, Predstave ob 15, 17, 19 in 21. Od danes naprej se vsi v vseh treh kinematografi Matineja ob 10 uri dopolne. Predprodaja vstopnic od 8.30 do 10. ure. Za populacijske predstave pa je predprodaja od 10 do 12.30 ure.

SISKA: sovjetski film 'Pirogov', tednik, Predstave ob 16, 18 in 20. MARIBOR PARTIZAN: nemški film 'Zakoni v senca', tednik - UDARNIK: sovjetski film 'Na straži mirna, tednik, Predstave ob 14.30, 16.30, 18.30 in 20.30.

QELJE, METROPOL: sovjetski film 'Dalnja nevesta', tednik - DOM: sovjetski film 'Kaspiska vrtava in koncert mladih talentov', tednik. KAMNICA: ameriški film 'Pozabljena vas', tednik. KRANJ MESTNI: jugoslovanski film 'Sofka', tednik.

RTU: francoski film 'Boj za progno', tednik.

Šolstvo

REKTORAT UNIVERZE V LJUBLJANI razglasa:

Vpis v polni semester 1949 traja od 1. februarja do 15. februarja 1949. Pri- splevke za zdravstveni fond 50 din se plačuje v gotovini ob vpisu. Vsak študent (ica) mora ob vpisu izpolniti Statistične liste, ki jih doli poleg drugih tiskovin pri vstopu v univerzo. Vse listine na se izpolnijo obli- vno (s črnilom) - izpolniti je treba vse rubrike. Študenti - vojniki morajo imeti od svoje pristojne komande dovoljenje za vpis. Izpolniti študenti morajo ponovno predložiti dovoljenje ustanove, da se smejo vpisati kot izredni študenti. Potrdilo mora biti kolokvano z 20 din.

PRODRAM

RADIJSKI APARAT Telefunken Sma- ragd za magičnim ocesom prodaja. Zalar - Kolezijska 1. 347-5. *UMETNINA v Ljubljani, Vegova 10, prodaja in posreduje vse vrste preproge, stišno pohištvo, silke, porcelan, starinske, umetniške in umetno- obrtne predmete. 220-5. GLOBOK OTROSKI VOZICEK, avto- model, prodam Naslov v oglašnem oddelku. IMAN, APARAD večjo količino no- vish gostilniških sklopnih vrtnih miz, Tomaz Hatner, mizar, Vase št. 36, p. Medvede. 3145-5. MOTORNO KOLO, dobro ohranjeno - znamke 'Puch' 200 cm ugodno pro- dam. Na ogled v Samostanska 2906-5. SPALNICO, moderno, orehova koreni- na, kompletno s pravimi žimnicami, prodam Resne ponudbe pod znako: Gotovina 95 na ogl. odd. 3241-5. PROMAM PLETILNI STROJ stev 8, znamke Wederman, Cena 15.000 din, na ogl. oddelku. 3256-5. SIVALNI STROJ 'Singer' z okroglim cilindrom napredaj. - Predvočeva ulica 7-I. 3279-5. DEZNI PLAGSČ s pelterino in kapu- co, rajben, ter stare smučke - poceni prodam. Tobacna 6. 3276-5. PIANINO sivalni stroj Singer za dol- gimi cilindrom, dobro ohranjen, Lju- bljanska 13, Siska. Ogled vsak dan od 15. dalje. 3025-5. KUHNJSKO KREDCENO, rajbeno, poceni prodam. - Beljaska stev. 34, nadstropje. 3291-5. MOŠKI PLETILNI, črno in modro, pro- dam. Ogled v nedeljo dopoldne in v ponedeljek popoldne od 4 dalje. - Vallj, Siska, Lepodvorska cesta šte- vilka 26-II. 3295-5. MOSKO SUKNJO, temnosivo, dobro ohranjeno, za srednje postavno in nizke moške čevlje št. 40-41 prodam. Cigaletova 11-II. 3293-5. VINSKO CRPALKO, kompletno in se- dem transportnih hrastovih sodov za vino prodam. Naslov v oglašnem oddelku. MAYERJEV LEKSIKON 1901-21 knjig, Tavčarjeva ulica št. 4-II, desno. 3291-5. KRASNO VOLNENO BLAGO, temno, predvojno, za mosko obleko ali ko- stum prodam. Naslov v oglašnem oddelku. 3401-5. ELEKTRICNE SVETILKE, malo pli- skano mizo, stole in silke prodam. - Ljubljana, Erjavčeva št. 14, visoko pritličje. 428-5. KLAVIRSKO HARMONIKO, 48 ba- sov, prodam. Ogled samo v nedeljo dopoldne. Prečna stev 4-II. 3284-5. OGRADJE za kavč in otroško posteljo- ko prodam. Naslov v oglašnem oddelku. 3350-5. SPECIALNE SMUCARSE CEVLJE št. 43, nove, in električno peč prodam. Naslov v ogl. odd. 3285-5. SIKORO NOV ZENSKI KOSTIM in plašč za srednje postavno prodam. Ogled v sredo od 14 do 17 Naslov v oglašnem oddelku. - Persina, Dvofakovca 3. DVE PLETILNE po 50 litrov, en sod 250 litrov in otroški sportni vozicek prodam Naslov v ogl. odd. 3289-5. HARMONIKO, trivestno, diatonično - prodam. - Jezica številka 13, dvori- šče. 3300-5. ZADNJI SEDEŽ za motorno kolo, us- njen, skoraj nov, prodam. - Habič Ivan, Večje stev. 56, Polje pri Ljub- ljani. 3354-5. LISICO, ze ustrojeno, prodam. Ponu- be pod Lisa na ogl. odd. 3347-5. ZENSKO KOLO, znamke 'Triumf', za- zem, novo, prodam. Naslov v oglaš- nem oddelku. 3320-5. PROMAM moske gozjarje št. 43, dobro ohranjene. Vprašajte pri Tončki Pe- trovčič, Predjamska 105, Vič, 3228-5. PROMAM električno peč in nekaj dim- niških cevi. Kocjan, Volarjeva 322-5. ZARADI SELITVE prodam malo ku- hnijsko kredenco, malo mizo, dve garnituri posod za prenašanje jedi, etagero, pleten stol, zimске čevlje in razne malenkosti. Ogled od 9 do 12. Naslov v ogl. oddelku. 3138-5. PETEVENI RADIJSKI APARAT Te- lefunken prodam. Devova številka 6, Dravljice. 3357-5. VRTALNI STROJ, električni, 110 volt., sveder do 23 mm prodam. Ponudbe pod Vrtni stroj na oglašnem oddelku. 3377-5. ZARADI SELITVE prodam takoj me- dinastno posteljo z mrežo, nočno omarico, umivalnik (brušeno ogleda- lo), mizo in stole. Ogled danes in ju- tri. Pavšek, Vidovanska cesta šte- vilka 1-I. ZLATO za zobe, 22 karatno, 12 gr - prodam. Ponudbe pod 22 karatno na oglašni oddelku. 3375-5. PSICO 'spanjolko', pet mesecev staro, prodam Opekarska cesta stev. 38, Trnovo. 3373-5. PLASČ HUBERTUS, za srednje po- kajo prodam Opekarska cesta 38, Trnovo. 3372-5. PLANINSKO SLADKO SENO pro- dam od 1000 do 1200 kg. Naslov v oglašnem oddelku. 3370-5. PROMAM DVE POSTELJNI MREŽI, Ogljed dneвно od 12 do 14. Cesta na Rožnik 7. 3369-5. SOBNO KREDCENO z dvema ogleda- loma, velika, dobro ohranjeno pro- dam. Krajevna mizarska delavnica SIV PLES PLAGSČ prodam. Pirman, Ljubljana-Vič, Tržaška cesta 3366-5. LINOLEJ 2x3, preproga 6 mx90 cm in deško obleko za 8-10 letnega pro- dam Naslov v ogl. odd. 3367-5.

FILATELISTI POZOR!

Ustanovljeno je trgovsko podjetje za promet z znamkami

JUGOFILATELJIA s sedežem

v Beogradu, Palmotičeva ulica šte. 2.

Predmet poslovanja je trgovanje zbiranjem in filatelističnim potrošnim in državi in z inozemstvom. Podjetje je prevzelo vsa filatelistična trgovina v državi in bo poslovalo za sedaj preko svojih poslovalnic:

v Beogradu, Terazije šte. 28,

v Zagrebu, Gajeva 11,

v Ljubljani, Francišanska ulica 3.

Poslovalnica prične poslovati 1. fe- bruarja 1949. - Do preselitve bo po- slovala prodajalna v Ljubljani, začas- no - v Presernovi ulici številka 48.

MOSKEGA, petdeset let starega, ki bl od opravljal živino in druga lahka de- la, za srednje veliko poslovno. Vprašate pri Francu Culku Gonil- so v Savinjski dolini. 3383-4.

SPREJMEMO takoj tri osebe za nekaj ur dnevno, ki so vajene kmečkega dela. Plača po dogovoru. Stanovanje in hrana preskrbljena. - Ekonomija 'Ruski car', Jezica. 3374-4.

VERZIRANEGA VELEZINARJA, knji- gojodjo, pisarniško moč za računovod- stvo in korespondenco, dopoldan ali popoldan sprejemamo takoj proti hono- rariju. Ponudbe podružnici SP v Kra- nju. 3007-4.

GOSPODINSKO POMOČNICO IŠČE Nada Šaškovič, Tyrševa cesta 1b-IV. Zgledati se je ob 3. popoldne. 3304-4.

FRIZERKO za nekaj ur dnevno sprejme- mo v cerklji, Novo mesto, Zagrebška cesta 1. 3398-4.

KMEČKO DEKLE sprejemam za nekaj ur dnevno za pomoč pri gospodinjstvu. Hrana in stanovanje v hiši. Plača po dogovoru. Ponudbe na podružnico SP v Kranju pod 'Postena'. 3190-4.

PRODRAM

RADIJSKI APARAT Telefunken Sma- ragd za magičnim ocesom prodaja. Zalar - Kolezijska 1. 347-5.

*UMETNINA v Ljubljani, Vegova 10, prodaja in posreduje vse vrste preproge, stišno pohištvo, silke, porcelan, starinske, umetniške in umetno- obrtne predmete. 220-5.

GLOBOK OTROSKI VOZICEK, avto- model, prodam Naslov v oglašnem oddelku.

IMAN, APARAD večjo količino no- vish gostilniških sklopnih vrtnih miz, Tomaz Hatner, mizar, Vase št. 36, p. Medvede. 3145-5.

MOTORNO KOLO, dobro ohranjeno - znamke 'Puch' 200 cm ugodno pro- dam. Na ogled v Samostanska 2906-5.

SPALNICO, moderno, orehova koreni- na, kompletno s pravimi žimnicami, prodam Resne ponudbe pod znako: Gotovina 95 na ogl. odd. 3241-5.

PROMAM PLETILNI STROJ stev 8, znamke Wederman, Cena 15.000 din, na ogl. oddelku. 3256-5.

SIVALNI STROJ 'Singer' z okroglim cilindrom napredaj. - Predvočeva ulica 7-I. 3279-5.

DEZNI PLAGSČ s pelterino in kapu- co, rajben, ter stare smučke - poceni prodam. Tobacna 6. 3276-5.

PIANINO sivalni stroj Singer za dol- gimi cilindrom, dobro ohranjen, Lju- bljanska 13, Siska. Ogled vsak dan od 15. dalje. 3025-5.

KUHNJSKO KREDCENO, rajbeno, poceni prodam. - Beljaska stev. 34, nadstropje. 3291-5.

MOŠKI PLETILNI, črno in modro, pro- dam. Ogled v nedeljo dopoldne in v ponedeljek popoldne od 4 dalje. - Vallj, Siska, Lepodvorska cesta šte- vilka 26-II. 3295-5.

MOSKO SUKNJO, temnosivo, dobro ohranjeno, za srednje postavno in nizke moške čevlje št. 40-41 prodam. Cigaletova 11-II. 3293-5.

VINSKO CRPALKO, kompletno in se- dem transportnih hrastovih sodov za vino prodam. Naslov v oglašnem oddelku. MAYERJEV LEKSIKON 1901-21 knjig, Tavčarjeva ulica št. 4-II, desno. 3291-5.

KRASNO VOLNENO BLAGO, temno, predvojno, za mosko obleko ali ko- stum prodam. Naslov v oglašnem oddelku. 3401-5.

ELEKTRICNE SVETILKE, malo pli- skano mizo, stole in silke prodam. - Ljubljana, Erjavčeva št. 14, visoko pritličje. 428-5.

KLAVIRSKO HARMONIKO, 48 ba- sov, prodam. Ogled samo v nedeljo dopoldne. Prečna stev 4-II. 3284-5.

OGRADJE za kavč in otroško posteljo- ko prodam. Naslov v oglašnem oddelku. 3350-5.

SPECIALNE SMUCARSE CEVLJE št. 43, nove, in električno peč prodam. Naslov v ogl. odd. 3285-5.

SIKORO NOV ZENSKI KOSTIM in plašč za srednje postavno prodam. Ogled v sredo od 14 do 17 Naslov v oglašnem oddelku. - Persina, Dvofakovca 3. DVE PLETILNE po 50 litrov, en sod 250 litrov in otroški sportni vozicek prodam Naslov v ogl. odd. 3289-5.

HARMONIKO, trivestno, diatonično - prodam. - Jezica številka 13, dvori- šče. 3300-5.

ZADNJI SEDEŽ za motorno kolo, us- njen, skoraj nov, prodam. - Habič Ivan, Večje stev. 56, Polje pri Ljub- ljani. 3354-5.

LISICO, ze ustrojeno, prodam. Ponu- be pod Lisa na ogl. odd. 3347-5.

ZENSKO KOLO, znamke 'Triumf', za- zem, novo, prodam. Naslov v oglaš- nem oddelku. 3320-5.

PROMAM električno peč in nekaj dim- niških cevi. Kocjan, Volarjeva 322-5.

ZARADI SELITVE prodam malo ku- hnijsko kredenco, malo mizo, dve garnituri posod za prenašanje jedi, etagero, pleten stol, zimске čevlje in razne malenkosti. Ogled od 9 do 12. Naslov v ogl. oddelku. 3138-5.

PETEVENI RADIJSKI APARAT Te- lefunken prodam. Devova številka 6, Dravljice. 3357-5.

VRTALNI STROJ, električni, 110 volt., sveder do 23 mm prodam. Ponudbe pod Vrtni stroj na oglašnem oddelku. 3377-5.

ZARADI SELITVE prodam takoj me- dinastno posteljo z mrežo, nočno omarico, umivalnik (brušeno ogleda- lo), mizo in stole. Ogled danes in ju- tri. Pavšek, Vidovanska cesta šte- vilka 1-I. ZLATO za zobe, 22 karatno, 12 gr - prodam. Ponudbe pod 22 karatno na oglašni oddelku. 3375-5.

PSICO 'spanjolko', pet mesecev staro, prodam Opekarska cesta stev. 38, Trnovo. 3373-5.

PLASČ HUBERTUS, za srednje po- kajo prodam Opekarska cesta 38, Trnovo. 3372-5.

PLANINSKO SLADKO SENO pro- dam od 1000 do 1200 kg. Naslov v oglašnem oddelku. 3370-5.

PROMAM DVE POSTELJNI MREŽI, Ogljed dneвно od 12 do 14. Cesta na Rožnik 7. 3369-5.

SOBNO KREDCENO z dvema ogleda- loma, velika, dobro ohranjeno pro- dam. Krajevna mizarska delavnica SIV PLES PLAGSČ prodam. Pirman, Ljubljana-Vič, Tržaška cesta 3366-5.

LINOLEJ 2x3, preproga 6 mx90 cm in deško obleko za 8-10 letnega pro- dam Naslov v ogl. odd. 3367-5.

PRODRAM AVTO TOPOLONO, radio- gramofon, električni gramofon, stružnico, kolo, pisalne mize, Rožna polja, Cesta VIII št. 23. 3432-5.

MOSKO OBLEKO, popolnoma novo, za srednje postavno, prodam. Salendro- va 6-IV. 3426-5.

PROMAM OTROSKO STAJICO, dobro ohranjeno in črn zenski astragal- plašč, Kusač Gradišče 9-I. 3427-5.

CRN SEAL PLAGSČ za srednje postavno prodam. Ogled od 9 do 10 dopoldne, Naslov v ogl. oddelku. 3425-5.

PROMAM NEKAJ MIZ in stolov, Na- slov v ogl. oddelku. 3423-5.

ZRNAT PAPER prodam. Ponudbe pod Zrnat na ogl. oddelku. 3421-5.

HUBERTUS BLAGO, skoro črno, laže kvalitete, prodam. Naslov v oglašnem oddelku. 3420-5.

LOVCI! Prodajam ugodno lepo mlado psico-pitcarico, Ogled popoldne. Ko- pas, Vič, Vrhnovi 75. 3415-5.

PREPROGE, garnituro za spalnico, tri kose, prodam Naslov v cvetličarni Sv. Petra cesta 95. 3051-5.

PROMAM KLUBSKO GARNITURO, usnjeno, nove gozjarje št. 40, ogled- dalo 170x110 in 4 cvrtiri in 3423-5.

PLASČ za srednje postavno, novo. Na- slov v oglašnem oddelku. 3433-5.

MALO VELEZNO PEC, korenje in pe- so prodam. Ponikvar, Celovška ce- sta 240 a. 3385-5.

VOZ, zelo dobro ohranjen, prodam. Opekarska cesta 122. 3364-5.

PROMAM RJAVO KOBILO, staro pet let, pripravljivo za plemo. Bertoni- cej Andrej, Ladja stev. 13, Med- vedje. 3247-5.

ELEKTRICNI STEDILNIK, majhen, na dve plošči s pečnikom in dve električni pečici prodam. Naslov v oglašnem oddelku. 3274-5.

PODLOGO, svilen 4,80 m, in smuč, samo les, prodam, Bleiweisova 50-IV - stanovanje 15. 3327-5.

MOSKO KOLO dobro ohranjeno pro- dam Poljanski nasip 40-II. 3326-5.

POLDNE, prodam. 3326-5.

ELEKTRICNI KUHALNIK, dvojni - prodam. Kamniška ulica 38, Beži- grad-Siska. 3332-5.

PROMAM LOVSKEGA PSA jabeč- carja, 2 leti starega Strekelj Pav, 7, Trnava, Ljubljana. 3118-5.

SEMIŠ VETRNJI SUKNJIC, skoraj no- v, ameriški izdelek, za vitko postavno prodam Zarnikova ulica 16-I. 3130-5.

PROMAM 26 vzmeti za posteljo, di- namo za kolo, stružnico odvijno, ogle- čovorne sarli in coln Sandolino. Velika dolnarska 17. 3268-5.

PROMAM: baterijski radio z zvočni- kom brez akumulatorja in gramofon- kovčeg s ploščami. Francelj Stane, Smarjno pot Smarno go št. 74. 3266-5.

PROMAM POSTELJO z mrežo in peč na zagiranje. Jegličeva številka 15 - dvorišče. 3272-5.

POLICE (za shrambe) in 2 velika za- boja prodam. Miklošičeva cesta šte- vilka 8-I. 3278-5.

2 SVLEKE ODEJJI, polnjeni z volno in 20 kg žime prodam. Ponudbe pod Odeji na ogl. odd. 3275-5.

OTROSKI VOZICEK, globok, dobro ohranjen. prodam. Rožna dolina, Ce- sta III, št. 16. 3310-5.

KRASNO SKRINJO prodam. Ogled: Cesta v Gajeva 3. 3329-5.

NOV ZENSKI ZIMSKI PLAGSČ, kostim za srednje postavno, skunks ovratnik in nov gramofon najboljšo znamke prodam Tyrševa cesta št. 37-III - desno. Mileušič. 3414-5.

NOVO MOSKO KOLO ugodno pro- dam. Ponudbe pod 'Solidno' na oglaš- nem oddelku. 3411-5.

GLOBOK OTROSKI VOZICEK, avto- model, prodam; mosko kolo zame- njam za zensko kolo. - Sušteršič, Nunska 2a. 3407-5.

RADIJSKI APARAT prodam. Naslov v oglašnem oddelku. 3392-5.

ZENSKO KOLO, dobro ohranjeno - prodam, Jesenice, Titova 29. 3289-5.

DOBER APARAT za trajno, znamke 'Name' s 16 greclji proda Buk, Novo mesto. 3385-5.

KRAJO, dobro mlekarico, pet mese- čev, za kavo (petega telička) prodam. Zabajnik Stanko, Košiče št. 5, Kam- niški. 3386-5.

ZELEZNO PEC prodam. Naslov v ogl. oddelku. 3381-5.

ANGLESKO STRANISCE, kompletno 8 delov, v majlo vnosno, vnosno- skalnico prodam. Naslov v podr. SI, poročevalca Celje. 3382-5.

PEC, specialno, litozelezno, cena 2000 din in 1 1/2 kg pristne kave prodam. Knezova 19, pritličje. 3378-5.

DVA PARA CEVLJEV št. 42, 43, na- slov v ogl. oddelku. Florjanski 34, pritličje. 3401-5.

KOŠEK za dojenčka z žimnico pro- dam, Hani Jakopič, Celovška cesta št. 97-II, desno. 3402-5.

GLOBOK VOZICEK, dobro ohranjen, prodam za 4000 din, Ribniška ulica št. 4, dvorišče, Most. 3393-5.

PROMAM TRODELNO OMARO za ob- leko. Ogled samo danes dopoldne. - Albanska 29, pritličje, levo. 3398-5.

VINOGRADNIKI Naprava v Senci ob Savi ima napredaj Bayerov preparat 'Nirosan' za škropljenje in prašenje v vrtech po 2 c. cena za vrečo. 3071-3.

DVA PARA NIZKIH CEVLJEV št. 36, napredaj v Škofji ulici 17-I. 3034-5.

SPORTNO MOSKO KOLO prodam. Al- banska 29/I, levo. 3304-5.

GLOBOK OTROSKI VOZICEK, avto- model, prešit, belo krzno jopico in 7 kg žime prodam. Polakova 11, pri- tičje, levo. 3156-5.

KOMPLETNO NAPRAVO ZA ZGANJE- KUHO: kotel 220 litrov, električni mlin in filter z raznim priborom, ugodno prodam. Ponudbe oglaš. oddelku pod 'Nujno'. 3243-3.

PLOHE, javorjeve, hrastove in lipove, skupno ca 4 m³ prodam. Naslov v ogl. oddelku. 3240-5.

MOTOCIKLUSNIJEN PLAGSČ, primeren za motoriste, in ženske salonarje št. 37. prodam. Tabor, Prisojina ul. 8. 3251-5.

PRIKROJEVALNE SKARJE, nove, pro- dam. Na ogled pri krojaču v Židovski ulici 8-I. 3218-5.

RAMENNI ODEJJI ali zamenjam za zenski ali moški sivalni stroj, ali dopolne. Na ogled vsaki dan od 18. do 19. ure pri krojaču v Židovski ulici 6. 3333-5.

MODERNO LESENO STRUŽNICO, ze- lezna konstrukcija s krogičnimi ležaji, dolžina stružnja 2 m, premer struž- nje 40 cm prodam. Naslov v podr. SI, vinici SP v Kranju. 3009-5.

VIOLENO, dobro vigrano, z etuljem in rožnini strunami poceni prodam. Naslov v oglaš. oddelku. 3151-5.

NAPRODAJ BREJA KOZA, 8 mesecev stara ter ca 250 kg sena. Janežičeva 18 (Prule). 3161-5.

MOSKO KOLO napredaj v Strelški ul. št. 10 a. 3159-5.

PROMAM OTROSKO STAJICO, Celovška cesta št. 37. 3215-5.

ZENSKO CEVLJE, športne, rjave, nove, št. 36 in črne moške, nove, št. 43, pro- dam. Naslov v oglaš. oddelku. 3214-5.

DOBER SIVALNI STROJ proda Keti- lig Milka. Rimska cesta 2-III. 3223-5.

KUPIM

UMETNINA, Ljubljana, Vegova 10, kupim in posreduje vse vrste preproge, stišno pohištvo, slike, porcelan, starinske umetniške in umetnoobrtne predmete.

KUPIM plinsko kopalno peč, 'Ponud- be Biesik, Vetrinjska 20, foto, Ma- kart, Maribor 2795-6.

PLASČ 'perjane' ali jopo, kakršno koli, kupim. Pisarne ponudbe pod Perzianer plašč na oglašni oddelku. Slov, poročevalca. 3366-5.

KUPIMO: 1 stiskalnico za furnir, 1 mizarsko kombinirano, 1 mizarski re- skalni stroj, 1 pisalni stroj, dobro ohranjen, pisarniški format. Ponud- be pošljite na naslov: Uprava Okraj- ni, posiljavnih podjetij - 3305-6.

TRENIKO, novo, kupim Naslov v oglašnem oddelku. 3136-6.

MESTNA KLABNICA LJUBLJANSKA

ima v svojih delovnih ednicah nasled- nje telefonske številke:

34-30: Ravateljstvo, Personalni od- delki, Vozišča, Statistika, Fakturni oddelki, Avto-park.

21-30: Nakupni oddelki, Mezni od- delki, Biagajna, Ekonomat.

46-95: Računovodstvo, Blagovno knji- govodstvo, Kalkulacije - Plan.

30-31: Distribucijski oddelki - Skla- dišče.